

Teisybės jieškant

Kuvaitas ir ... Lietuva

Vytautas Meškauskas

Ketvirtadienį Jungtinių Tautų visuotinas susirinkimas su ovacijomis pasitiko Irako likviduotos Kuwaito valstybės emirą, šėiką Jaber al-Ahmed al Sabah. Arabiškai jis padėkojo už sankcijas prieš agresorių ir prašė toliau neužmiršti jo tėvynės. Su ovacijomis buvo jis ir išlydėtas.

Lietuviui – stebint tą sceną per viso pasaulio TV, – turėjo ateiti mintis, kodėl tokios pagarbos ir užuojautos visai panašiu atsitikimu negavo prezidentas Smetona. Žinia, tasyk visai nebuvo Jungtinių Tautų, jų pirm takūnas – Tautų Sąjunga, – praktiškai buvo nustojusios veikti.

Svarbiausias skirtumas tarp anų laikų ir nūdienės padėties yra tačiau toks, kad dabar didžiosios valstybės, turinčios veto teisę Saugumo Taryboje, yra vieningos ir net džiaugiasi pagaliau radusios progą vystyti naują pasaulio tvarką, kurioje kitos valstybės suverenumo pažeidimas yra neleistinas bet kuriuo atveju. Klausimas – ar pirma nereikia atstatyti anksčiau padarytas neteisėbes, – visai nesvarstomas, nes jų sunku išspręsti. Daug lengviau susitarti dėl susidariusio status quo išlankymo.

Vienintelė paguoda atėjo iš daug mažesnės už Lietuvą (Nukelta į 4 psl.)



Rugsėjo 27 Clevelando meras paskelbė rezoliuciją DIRVOS 75 metų sukakties proga ir įsakė iškelti Lietuvos trispalvę virš miesto savivaldybės rūmų, kur ji plevėsuos ištisą savaitę. Su meru susitiko (iš kairės) Vilties d-jos pirm. dr. Viktoras Stankus, lietuvių gyvenamojo rajono miesto tarybos narys Michael Polensek, meras Michael R. White, red. Stefa Gedgaudienė, vyr. red. Vytautas Gedgaudas, koresp. Ingrida Bublienė ir Sukaktuvinio komiteto pirm. Juozas Stempužis. Donn R. Nottage, miesto fotografas

Lietuvos vėliava virš Clevelando

Dirvos 75 metų sukakties minėjimo proga

DIRVA, kuri 1915 metais rašytu žodžiu iš Clevelando prabilo į laisvąjį pasaulį su misija apjungti savo Tautos vaikus laisvės ir solidarumo idėja, savo deimantinės sukakties minėjimą pradėjo miesto rotušėje š.m. rugsėjo 27 dieną, dalyvaujant sukaktuvinio komiteto nariams, tautybių spaudos ir radijo atstovams bei Clevelando miesto pareigūnams. Jų tarpe buvo mero spaudos sekretorius Allan Seifulhah ir Community Relations direktorius Sam Thomas. Ši neeilinė minėjimą suorganizavo sukaktuvinio komiteto pirmininkas Juozas Stempužis.

Virš rotušės iškelta Lietuvos trispalvė plevėsavo mėlyno dangaus fone, miesto gyventojams skelbdama DIRVOS šventę.

Clevelando mero kabine te iškilmes pradėjo August Pust, atstovas etniniam reikalams. Juozas Stempužis supažindino miesto pareigūnus su atvykusiais svečiais ir vaizdžiai pristatė Lietuvos istoriją.

Stebint Dirvos redaktoriams Stefai ir Vytautui Gedgaudams, kun. Gediminui Kijauskui, SJ ir Juozui Stempužiui, miesto meras Michael R. White pasirašė proklamaciją, sveikinančią Dirvą jos deimantinės sukakties proga. Meras šiltu žodžiu sveikino redaktorių ir pasi-

džiaugė lietuvių įnašu į šio miesto kultūrinį gyvenimą. Kalbą baigė pareiškdamas, kad sukakties proga Lietuvos vėliava virš rotušės plevėsuos visą savaitę.

Sekė miesto tarybos nario Michael D. Polensek sveikinimas. Vokiečių laikraščio redaktorė Joana Roth ir slovėnų redaktorius dr. Susel linkėjo Dirvai ilgiausių metų. Etninių radijo programų vardu kalbėjo Ida Peters. Vaclov Hyvnar, buvęs ilgametis miesto etninių reikalų direktorius bei čekų veikėjas, linkėjo rašytu žodžiu kovoti iki galutinio laisvės laimėjimo.

Visų susirinkusių ir Dirvos redakcijos vardu kalbėjo Stefa Gedgaudienė. Padėkos žodyje pareiškė: "...spausdintu žodžiu, kaip simbolį mes uždegame žvakę už laisvę visų tautų, perduodame savo tautos istoriją ir siekius ateinančioms kartoms. Kartu – prisidedame ir esame dalis Clevelando gerbūvio ir plėtotės."

Po oficialiosios dalies buvo suruoštos gražios vaišės gretimame kambaryje, kuriomis rūpinosi komiteto narys Jadvyga Budrienė, talkinama p. Razgaitienės, p. Šilėnienės ir Vlodo Blinstrubo. Pakilioje nuotaikoje buvo dar pasisvečiuota su meru ir neskubančiais skirstyti svečiais.

Ingrida Bublienė



City of Cleveland

MICHAEL R. WHITE, MAYOR

Proclamation

ACCLAIMING THE 75TH ANNIVERSARY OF

THE LITHUANIAN NEWSPAPER

"DIRVA"

WHEREAS, the Lithuanian Newspaper Dirva was founded in Cleveland in 1915 by the visionary civic activist and businessman, Mr. Apolonas B. Bartusevicius, who also founded Superior Savings & Loan, and later St. Clair Savings & Loan; and

WHEREAS, Dirva became one of the major anchors of Lithuanian emigre life in Greater Cleveland, centering on non-sectarian issues and community interest; and Dirva was edited by Vincas Jokubynas, another active Lithuanian-American, who was President of one of the benevolent societies (SLA); and

WHEREAS, it distinguished itself as a major forum for Lithuanian civic, cultural and political activity as expressed by emigres living in our area, as well as other parts of the United States where Dirva was circulated; and it helped foster and preserve the Lithuanian language abroad because it was printed in Lithuanian – one of the world's oldest languages; and

WHEREAS, it had a distinguished group of editors who published Dirva uninterrupted to the present day: Vincas Jokubynas, Juozas Gedminas, Kazys Karpius, Vincas Rastenis, Balys Gaidziunas, Jonas Ciuberkis and Vytautas Gedgaudas, who this year celebrates his 32nd year with Dirva. He is Chief Editor, and his wife, Stefa, ably assists him as Editor; and

WHEREAS, Dirva continues to fill an essential need for information and discussion of issues affecting Lithuanian community life everywhere; and Dirva will celebrate its Diamond Jubilee on Sunday, October 7, 1990, with a Mass and ceremonies at Our Lady of Perpetual Help Church in Cleveland.

NOW, THEREFORE, I Michael R. White, Mayor of the City of Cleveland do hereby offer this Proclamation Acclaiming the 75th Anniversary of the Lithuanian Newspaper "DIRVA". We salute Dirva, a principal institution in the Lithuanian-American community. On this important day, I have issued an executive order to fly the Lithuanian flag above City Hall.

IN WITNESS WHEREOF, I have set my hand and caused the Corporate Seal of the City of Cleveland to be affixed on this 27th day of September, in the year 1990.

[Signature]
MAYOR





SAVAITINĖ POLITINĖ ALMANAČA

Pozicijos prieš derybas. - Gorbačiovo atsakymas Solženicinui. - Demonstracijos Ukrainoje.

Planai pertvarkyti Sovietų ūkį – kurie, tiesa, nebuvo jos parlamento priimti, tačiau duodant asmeniškai Gorbačioviui naujus praplatusius įgaliojimus buvo laukiama, kad jis daugiau ar mažiau jų laikysis, – iš pirmo žvilgsnio sustiprino nepriklausomybės viltį.

Pagal juos tarybinės respublikos prie ūkio pertvarkymo eina visai savarankiškai ir lygiomis teisėmis. Jos tarp savęs sudaro uniją, kas reikštų, kad jos susijungia laisva valia ir jos neesant gali laikyti savo laisvomis.

Iš tikro tačiau tie planai numato, kad respublikos perduos dalį savo suverenumo – kaip pav. krašto apsaugos ir valiutos, – unijai, kartu su tam tikra mokesčių dalimi. Tai jau paverčia nepriklausomybę fikcija.

Aplamai imant, respublikos yra patenkintos tuo vadinamu Šatalino planu. Pagal londonišką THE ECONOMIST, tik viena Estija nedalyvavo pasitarimuose dėl tų planų, reikalaujama savo atskiros valiutos.

...

Vis dar neaišku, kokią įspūdį paliko Solženicyno pasiūlymas slavams atsiskratyti kitataučiais.

Atsakydamas į paklausimą parlamente Gorbačiovas pareiškė, kad Solženicynas gyvena praeitim, caro monarchijoje, tačiau autorius esąs "neabejotinai didelis žmogus" ir jo pasiūlymą "Kaip atgaivinti Rusiją" jis skaitęs du kartus.

"Kaip rusas" – sakė Gorbačiovas, – "aš esu susirūpinęs rusų tautos, Rusijos likimu. Bet, kaip rusas, aš negaliu sutikti su Solženicyno pažiūra į ne slavus. Švelniaiariant – ji negarbinga. Aš pats gimiau Šiaurės Kaukaze ir ten gyvena daug tautų. Ta prasme mes visi lygūs."

Atrodo, kad Gorbačiovas nesupranta, kad išmetimas iš sąjungos daug kam būtų didžiausias laimėjimas. Ir kaip įrodymą galima paminėti pereitą sekmadienį Kijeve įvykusiose demonstracijose nešamą plakatą. Jame buvo parašyta: "Motina Rusija, mes norime būti našlaičiais!"

Tas ukrainiečių demonstracijas lydėjo Vidaus reikalų ministerijos šarvuočiai, bet susirėmimų nebuvo. Demonstrantai reikalavo daugiau savistovumo Ukrainai, kad į sovietų armiją pašaukti jaunuoliai tautautų tik Ukrainoje ir kad komunistų partija būtų paskelbta nusišalinusi organizacija.

Net pasaulio šachmatų čempionas Gary Kasparov, atvykęs į New Yorką žaidinėms su kitu rusu – Anatoli Karpov, pareiškė žaisias ne po sovietų vėliava, bet po rusų. Komunistų vėliava jam reprezentuoja opresiją, o rusų respublikos vėliava jam yra protesto ir vilties ženklas. Karpov, jo varžovas į pasaulinius čempionus atstovaujantis valdžia – anksčiau Brežnevo, dabar Gorbačiovo.

Tuo tarpu komunistų

kontroliuojam centrinė spauda pereitą savaitę pradėjo puolimą prieš "vadinamus demokratų", aiškiau jų neapibūdinant. Tarp jiems prismetamų nuodėmių yra pasiūlymas lapkričio 7 d. revoliucijos dieną paminėti kaip tautinės katastrofos dieną ir sunaikinti Lenino paminklus. Be to, jie paleidę gandus apie kariuomenės telkimą Maskvoje, kas būtų tik seniau numatyti manevrai. "Demokratais" laikomos Maskvos ir Leningrado miestų galvos, kurios pareiškė neturį nieko bendro su dideliu triukšmą keliančia "Akcijos programos grupe", kurią laiko provokatoriais.

Per vieną paskutinių apklausinėjimų, 56% sovietų pareiškė netikį komunistams. 81% pasisakė netikį jokiai partijai.

...

Jau du mėnesiai praėjo nuo Kuvaičio okupacijos. Ūkinė blokada kol kas nepaveikė Saddam Husseino.

Aiškinantis karines galimybes mįslę sudaro sovietų laikysena. Jų galimybę prileido Ševerdnadzė, kalbėdamas JT visuotiniame susirinkime. Žurnalistų klausinėjamas jis paaiškino, kad sovietai tokiom priemonėm pritartų tik JT Saugumo Tarybai nutarus. Kaip žinia, jie turi veto teisę toje institucijoje ir dar kelis tūkstančius civilių darbininkų bei apie 90 karinių patarėjų tame krašte.

Lietuviai pas New Jersey gubernatorių Florio

Š.m. rugsėjo 11 d., New Jersey lietuvių delegacija turėjo istorinį pasimatymą su valstijos gubernatorium, JIM FLORIO, valstijos sostinėje, Trentone. Pasimatymas įvyko gubernatoriaus Etninės Tarybos narės, Loretos Stukienės iniciatyva ir rūpesčiu.

Delegaciją sudarė: dr. Jokubas ir Loreta Stukai, Eleanor Rokienė, Denis Meizys, advokatas Paulius Gelenitis, Vida Lanyte-Anton, Juliana Liana ir Rolandas Bucholz.

Delegacijos tikslas buvo: ištirti kaip New Jersey valstija gali dalyvauti Lietuvos siekime būti nepriklausoma. Buvo svarstoma: kaip mūsų didžiulės valstijos bendrovės New Jersey valstijoje gali suteikti humanitarinės pagalbos Lietuvai, ir valandai atėjus ateityje, steigti savo pramonės skyrius Lietuvoje. Taip pat buvo nagrinėjama Lietuvos studentų galimybes gauti

stipendijas studijuoti šioje valstijoje, ir kaip pradėti pasikeitimo programą.

Speciali gubernatoriaus Florio siunčiama verslininkų delegacija, vyksta š.m. spalio mėnesio pradžioje Maskvon ištirti galimybes prekiauti. Viena didžiųjų šios valstijos valstų bendrovė yra jau susitarusi su sovietais steigti valstų gaminimo skyrių Sovietų Sąjungoje.

Delegacijos pirmininkas, George Zoffinger, valstijos prekybos komisierius, pareiškė, kad būtų nuvykęs ir į Lietuvą, bet ribotas laikas neleidžia jam vykti. Tačiau jis sutiko pasimatyti su Lietuvos ministrais Maskvoje prekybinių ryšių užmezgimui.

Gubernatorius Jim Florio, delegacijos atvykimo proga, išleido Lietuvai ir lietuviams labai palankią proklamaciją, kurioje skelbia, kad remia Lietuvos žmones

Iš kitos pusės

Tūkstančiai lietuvių pastaruoju metu apleido savo tėvynę. Ką tik girdėjau, kad Utah valstijoje esą net 30 lietuvių šeimų šelpiamų mormonų. Jos kaž kaip galėjo pasinaudoti žydų emigracijai atidarytais kanalais.

KAUNO TIESA, rugpiučio 8 d. Nr., praneša apie vieną įdomią "kelionę į Romą ir atgal". Korespondentė Jūratė Kuzmickaitė rašo, kad iš Italijos į Kauną grįžęs Alfonsas Dapkūnas sukėlė ten sensaciją, net per televiziją buvo rodomas. Joje jis tik trumpai pareiškė, kad ir svetur ne pyragai, tačiau spaudai papasakojęs, kad ne pyragų ten ieškojęs. Jis vykęs su sau pačiam duota misija nušviesti tikrą padėtį Lietuvoje. Susidūręs akis į akį su Reaganu buvo pasiryžęs paaiškinti be jokių tarpininkų, jog pasaulio likimas Amerikos rankose. Taip pat ir Popiežiui.

Lietuvoje jo eitos pareigos buvo smulkios, nes jis rūpinosi pagrindžiu. Platines Kroniką, per patikimas rankas perduodavęs karinės reikšmės informaciją. Kad patekti į užsienį jis vedė gerokai senesnę už save žydę. Prisišnekėję ją ir dar kiek sumokėjo už žiedų sumainymą. Reikėjo ilgokai palaukti iki atėjo jų eilė. Tai atėjus, žmona sulaužė ranką į paaiškėjo, kad "antroji pusė" niekur nenori važiuoti. Dapkūnas kaž kaip įkalbėjo valdžią, kad jį vieną išleistų, pasveikusi žmona atvažiuos vėliau.

Taip jis patekęs į Italiją. Vatikano radijui papasakojo savo patyrimus ir norą pradėti antikomunistinę kampaniją. Parašė laišką popiežiui, kuriame šalia raginimo į žūtbūtinę kovą su komunizmu prašė duoti vertėją, kuris leistų pasisakyti per televiziją. Popiežius neatsakė, bet Dapkūnas mano:

– Esu įsitikinęs, kad mano laiškas jį pasiekė: audijencijos metu Popiežius taip draugiškai žvilgčiojo".

Pagaliau po trijų mėnesių jį pasikvietė Amerikos konsulas. Klausė kokias žinias ir kada jis perdavęs JAV agentams. Žinoma, to įrodyti Dapkūnas negalėjo ir jam buvo duota "parolė", kurią Dapkūnas suprato kaip palikimą Dievo valiai. Apsisprendė grįžti namo. Sovietų konsului delisiant atsakymą, Alytuje gyvenanti sesuo parašė, kad miršta ir norinti dar pasimatyti su broliu. Tai padėjo gauti leidimą Lietuvon dviem mėnesiams. 190 dolerių jam paliko Australijos lietuvis H. Statkuvienė ir J. Petraitienė, 50 rublių ir 80 tūkstančių lirų (apie 80 rublių) davė kunigas Pupinis iš Vatikano radijo stoties. Dapkūnas pareiškė:

– Sugrįžęs "dviem mėnesiams", pasakiau – darykit ką norit, bet iš Lietuvos aš niekur nevažiuosiu! Gyvensiu čia – Dievui ir Tėvynei.

(vm)

P.S. Jūratės Kuzmickaitės reportažą smagu – nors tema liūdna, – skaityti, tačiau norint jį atpasakoti susiduri su sunkumais. Amerikoje norime atsakymų į paprastus klausimus – kas, kur, kaip, kada ir kodėl. Lietuvoje daugiau rūpinamasi rašinio grožiu. Vienoje vietoje rašoma, kad Dapkūnas išvažiavo tik prieš pusę metų, bet norėjęs kalbėti su Reaganu, kuris jau daug seniau apleido prezidentūrą! Be to ten yra nuotrauka, vaizduojanti klūpantį prieš Popiežių vyrą. Parašė sakoma, kad tai "audijencijos pas Popiežių" metu. Jei tikrai ten Dapkūnas, būtų gera iliustracija, bet pavardės nėra – taip ir nesi tikras.

jų žygiuose už demokratiją, taip pat sveikina valstijos lietuvių už jų nenuilstamas pastangas ir pasiryžimą padėti savo broliams ir seserims Lietuvoje.

(ls)

DIRVOS FAX
(216) 431-1614

PROTOTYPE

METAL MODEL MAKERS HYD. PRESS OPERATORS BINDER DEVELOPMENT LASER OPERATORS

Clean, expanding, eastside shop has immediate openings for experienced individuals. We offer competitive wages, profit sharing A/C shop, and overtime.

OAKLEY INDUSTRIES INC.

Mt Clemens, Mich.

(313)-792-1261

(37-46)

STEEL FABRICATOR LEADMAN

Position must be filled for leadman on 2nd shift. The qualified individual must possess excellent managerial skills with a structural and misc. steel, full knowledge of shop detail drawings with extensive exp. in layout, fitting and certified welding. We offer excellent benefits (fully paid hospitalization and 401 K pension plan). By appt. only, call Rose at 216-641-7835.

WAB FABRICATING CO.

CLEVELAND, OHIO

(37-38)

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION (Required by 39 U.S.C. 3685)			
1. TITLE OF PUBLICATION DIRVA		2. DATE OF FILING Oct. 1, 1990	
3. FREQUENCY OF ISSUE Weekly		3A. NO. OF ISSUES PUBLISHED ANNUALLY 52	
4. COMPLETE MAILING ADDRESS OF KNOWN OFFICE OF PUBLICATION (Street, City, County, State and ZIP Code) (Not printer)		3B. ANNUAL SUBSCRIPTION PRICE \$25.00	
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Cuyahoga, Ohio 44103			
5. COMPLETE MAILING ADDRESS OF THE HEADQUARTERS OF GENERAL BUSINESS OFFICES OF THE PUBLISHER (Not printer)			
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Cuyahoga, Ohio 44103			
6. FULL NAMES AND COMPLETE MAILING ADDRESS OF PUBLISHER, EDITOR, AND MANAGING EDITOR (This item MUST NOT be blank)			
PUBLISHER (Name and Complete Mailing Address) The American Lithuanian Press and Radio Ass'n VILTS, Inc. 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103			
EDITOR (Name and Complete Mailing Address) Vytautas Gedgaudas, 2216 Coventry Rd., Cleveland Hts., Ohio 44110			
MANAGING EDITOR (Name and Complete Mailing Address) Stefa Gedgaudas, 2216 Coventry Rd., Cleveland Hts., Ohio 44103			
7. OWNER (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated. (Form must be completed.)			
FULL NAME		COMPLETE MAILING ADDRESS	
The American Lithuanian Press and Radio Ass'n VILTS, Inc. 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103			
DR. VIKTORAS STANKUS, 21501 Edgecliff Dr., Cleveland, Ohio 44123, President			
8. KNOWN BONDHOLDERS, MORTGAGEES, AND OTHER SECURITY HOLDERS OWNING OR HOLDING 1 PERCENT OR MORE OF TOTAL AMOUNT OF BONDS, MORTGAGES OR OTHER SECURITIES (If there are none, so state)			
FULL NAME		COMPLETE MAILING ADDRESS	
None			
9. FOR COMPLETION BY NONPROFIT ORGANIZATIONS AUTHORIZED TO MAIL AT SPECIAL RATES (Section 431.12 DMM only) The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes (Check one)			
(1) HAS NOT CHANGED DURING PRECEDING 12 MONTHS ☒ (2) HAS CHANGED DURING PRECEDING 12 MONTHS ☐ (If changed, publisher must submit explanation of change with this statement)			
10. EXTENT AND NATURE OF CIRCULATION (Give in thousands, unless otherwise indicated)		AVERAGE NO. COPIES EACH ISSUE DURING PRECEDING 12 MONTHS	
A. TOTAL NO. COPIES (Net Press Run)		2659	
B. PAID AND/OR REQUESTED CIRCULATION 1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales		148	
2. Mail Subscriptions (Paid and/or requested)		2275	
C. TOTAL PAID AND/OR REQUESTED CIRCULATION (Sum of B.1 and B.2)		2423	
D. FREE DISTRIBUTION BY MAIL, CARRIER OR OTHER MEANS SAMPLES, COMPLIMENTARY, AND OTHER FREE COPIES		136	
E. TOTAL DISTRIBUTION (Sum of C and D)		2559	
F. COPIES NOT DISTRIBUTED 1. Office use, left overs, unsold, spoiled after printing		100	
2. Return from News Agents		---	
G. TOTAL (Sum of E, F.1 and 2. Should equal net press run shown in A.)		2659	
I certify that the statements made by me above are true and complete			
Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner		Vytautas Gedgaudas, Editor	

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P.O. BOX 603206
CLEVELAND, OHIO 44103
Tel. (216) 431 - 6344
Fax 216 - 431 - 1614

6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.

Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiro numerio kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

DIRVA - mūsų jungtinis balsas čia ir Tėvynėje!

Virš Clevelando Rotušės, kartu su Amerikos vėliava, rugsėjo 27 dieną iškilo Lietuvos trispalvė, atžymint Clevelande leidžiamo savaitraščio DIRVA 75-rių metų Deimantinį Jubiliejų. Plevėsuos ji miesto centre visą savaitę, pripažįstant lietuvių įnašą į Clevelando augimą bei gerbūvį, pagerbiant lietuvių tautinę ištvermę, pripažįstant Lietuvos siekį ir teisę būti nepriklausoma, laisva.

Sukakties minėjimo komiteto pirmininko Juozo Stempužio dėka, mero įstai goje buvo sušaukta spaudos ir radijo konferencija, kurio je taip pat dalyvavo pats Clevelando meras Michael R. White su savo štabo na riais ir įteikė Dirvos redak toriui Vytautui Gedgaudui atitinkamą proklamaciją.

Sveikindami, dalyvavę akcentavo lietuvių organizuotą pajėgumą ir unisonu pasisakė už išskirtinai gražią, estetinę Dirvos išvaizdą bei visad greitą reagavimą į besikeičiančius dienų įvykius, linkėdami ištesėti sekančiai, garbingai DIRVOS šimčio sukakčiai.

Tą pačią dieną Clevelande lankėsi prezidentas George Bush – dalyvauti susitikime su prezidentu kvietimą gavo taip pat ir Dirva.

Clevelando apimtyje tikrai ne iš didžiųjų etninių grupių, DIRVOS 75 metų sukakties proga lietuviai užpelnytai gavo išskirtinai gražų dėmesį. Dėka pasišventusios redakcijos ir bendradarbių, per eilę metų nebuvo užsidaryta vien tikta savo tautiniuose rėmuose, bet buvo pastebima, reaguojama į savo miesto ir krašto įvykių eigą. Jei nuotrauka kalba daugiau negu tūks-

tantis žodžių, buvo ryškus dialogas su esama aplinka.

To išdavoje palaiptisnui augo Lietuvai draugų ir prijauniančių gretos, vystėsi tam tikros įtakos sferos, kurių pajėgumo dar pilnai nepanaudojome. Taip pat, pilnai dar nežinome, o tuo pačiu ir neįvertiname jų svarbos. Pasisakydama, tačiau sugebėdama išlikti savistoviai neutrali, **DIRVA** vaizdžiai pasitarnauja savo rolėje.

DIRVOS īsipareigojimas, siekis yra išlaikyti ir perduoti jaunesnēms generācijoms savo kilmēs pazinimā, šēmos šaknis sauganēios tautos istorijā, praeities īvertinimā ir tikējimā ateitimi. Kartu – ji degina žiburį uz laisvę VISOMS tautoms, uz žmogaus teises VISIEMS ir kiekvienam. Dirva nepāļaujamai primena padarytas skriaudas ir išryškina viltis pāvergtoju. Pagrinde – ji kalba ir kovoja uz laisvę Baltijos tautu, – geografinēj plotmēj mažos apimties, bet savo laisvēs siekyje kolosāli niu kraštu.

Paraleļi, dirbant kartu
su visomis grupēm, Dirva
reprezentuoja Amerikos lie-
tuvu dalį, norinčių užimti
ir išryškinti savąjį iņašą, bū-
ti integralia dalimi kaleidos-
kopinēs krašto – ne tik Cle-
velando, bet ir Amerikos –
kultūros plētētēje ir augime.

Likdama ištikima savo užmojams, savo Tautinės Minties kryptį, respektuodama pozityvios minties laisvę, DIRVA su viltimi žvelgia į ateitį, priimdama linkėjimus artėjančio šimtmečio sukačiai. Bendru darbu, to paties siekio vedami, mes galime tikėti purenamuose tautiniuose dirvonuose aug-

Rugsėjo 29 dieną Vilniuje, Mokslų Akademijos salėje, kurioje prieš du metus, 1988 metų birželio 3 dieną, įsikūrė Sąjūdis, atidaryta Lietuvos Tautininkų Sąjungos (LTS) atkuriamoji konferencija. Dalyvauti atvyko 77 delegatai iš visų Respublikos miestų ir apskričių.

Jaudinanti konferencijos pradžia – oriai ir iškilingai įnešamos Trispaivė ir Tautininkų vėliavos. Per šituos Atgimimo metus mes jau girdėjom visokių Tautos Himnų atlikimų, tačiau šį kartą, atliekamą Vyties choro, nuo paslaptinių susikaupimu dvelkiančių akordų ir su paviršiuje nematoma jėga – skruzdelytės perbėga per nugarą.

Kitų Lietuvos partijų, organizacijų, garbingų piliečių sveikinimai. Šios dienos sulaukęs džiaugėsi 1940-jų metų Vilniaus Tautininkų Tarybos narys Martinkėnas, Gediminaičių kunigaikštis Vilgaudas prašė daugiau rūpintis jaunimu, nes tai iš mūsų bolševikų atimtoji visuomenės ir tautos dalis; V. Ardziūnas, – krikdemų vardu – : tautininkai šiandien ypač reikalingi, mes turime vieni kitus papildyti, reikia vienyti, nes intuityvus politikavimo laikas baigėsi, metas kovoti už dvasingumą, prieš pramoninkų, siekiančių valdžios, tūzus... Netikėtai pasveikino socialdemokratai, nė nemirktelėję išpyškino, kad dabar tautininkams nėra kas veikti, nes reikia rūpintis valstybės ekonomika, bizniu, prekėmis tautai, o Nepriklaus-

siant diegtą grūdą, linkstant
svarią varpą naujai sėjai.

Skaitytojams, rēmējams, draugam ir bendradarbiams – DIRVOS namuose-gimtajame mieste ir periferijoje – širdinga padėka už visą paramą bei draugystę, užtikrinant Dirvai 75-rius našaus gyvavimo metus. Ir lygiai taip pat širdingas prašymas pasilikti su ja toliau, kartu žvelgiant į šimtmečio sukaktį, padedant jai augti ir stiprėti.

DIRVA – mūsų jungtinis balsas čia ir Tėvynėje!

(sj)

PARTIJOS IR TAUTOS PATRIOTŲ FORUMAS

Iš Lietuvos tautininkų suvažiavimo Vilniuje

Vitalius Zaikauskas

somybei įsitvirtintinus, jau nebebus ko veikti... Toliau išanalizavo, jų nuomone, padarytas LTS klaidas. Sveikinimai tęsiasi – Paulius Švarcas (Amerikos lietuvių tautinės sąjungos pirmininkas) palinkėjo užimti deramą vietą Lietuvos politinių partijų vaivorykštėje, – o mes visada su Jumis.

Išrenkamas sekretoriatas, mandatų, balsų skaičiavimo, dokumentų rengimo ir redakcinės komisijos. Prasideda rimtas ir įtemptas darbas.

Pirmiausiai imamasi [statų. Bene daugiausia diskutuojama ar tautininkų sąjungos nariu gali būti Lietuvos pilietis, bet ne lietuvis? Lietuvis, bet gyvenantis ne Lietuvoje? Ar gali būti sąjungos nariu ne katalikas? o, sakykim, išpažįstą senuosius baltiškuosius tikėjimus?

Salė kaista – tik po ilgų ginčų pavyksta surasti sąlyčio taškus – patenkinti visi, nes LTS nariais gali būti visi lietuviai gyvenantys Lietuvoje ir laikantys save lietuviais, pripažįstančiais Sąjungos Programą ir Įstatus, nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos. Panašiai ir dėl išpažįstamos religijos – nariui neprivaloma būti kataliku. Tikra santarvė ir konsolidacija.

Būta ir komiškų situacijų. Svarstant įstatus į tribūną užlipa konferencijos viešnia, bet ne Sąjungos narė A. Aukštikalnienė ir išreiškia nepasitikėjimą LTS valdybos

STIPRINKIME IŠEIVIJOŠ VEIKLA

Savo 1990 m. rugsėjo 22 d. posėdyje Washingtono Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Valdyba, išklausiusi dr. Kazio Bobelio pranešimą iš okupuotos Lietuvos bei susipažinusi su JAV spaudoje pasirodžiusiais dėmesio vertais straipsniais, kreipiasi į lietuvių visuomenę nedelsiant sustiprinti ir paspartinti spaudimą į laisvą kraštų visuomenių ir vyriausybių sąžinę konkrečiai paremti lietuvių tautos pastangas atstatyti Lietuvos suvereninę, demokratinę valstybę.

Paskutinėmis dienomis, JAV sostinėse didžiojoje spaudoje, būtent, The Washington Post ir The Washington Times, pasirodė, šalia pesimistinių žinių, politinių komentatorių Evans ir Novak, C. Meyer ir M. Dobbs optimizmą keliančių pranešimų. Teigiami reiškiniai: galimybė, jog JAV Valstybės Departamento politika galinti

pirmininku Rimantu Matuliu
ir tarybos nariu Benediktu
Girdausku.

Antroji konferencijos darbo diena. Išrenkamas Sąjungos Pirmininkas (sveikiname Rimantą SMETONĄ!), aštuonių narių Valdyba, Garbės teismas iš penkių narių, Kontrolės komisiją trys nariai, ir dešimties narių taryba.

Užsūtęsus programos svarstymui, reikia skubėti – baigiasi diena – laikas išsi-
barstyti po visą Lietuvą. O
dar sugedo apšvietimas. Bet
ir tai darbo nesutrukdo. Mi-
krofoną pakeičia megafonas,
ant sekretoriato stalo pasta-
toma žvakė. Ponia Rūta
Sakienė, iš Los Angeles,
man tyliai pasako, kad Ame-
rikoje kiltų baisus triukšmas,
skandalas, o čia visa tai jai
tiesiog žavu, romantiška, nes
viską atperka darbo nuošir-
dumas.

• **KORP! NEO-LI-THUANIA** Vyr. Valdyba savo posėdyje nutarė Dirvai deimantinės sukakties proga paskirti dar tūkstantį dolerių auką. Anksčiau jau buvo įmokėta 2000 dol.

• **HENRIKAS PAMATAITIS**, Hot Springs, Ark., uzsiprenumeravo *Dirvą* ir pridėjo auką. Jis rašo: "Pui-kus laikraštis. Daug įdomių straipsnių ir nenuobodus. Sėkmės Jūsų darbuose" Ačiū už linkėjimus.

pasisukti į teigiamą kryptį Lietuvos bylos atžvilgiu ir, kad Valstybės Departamento analistai jau sutinką su Boris Jelcino nuomone, kad prieš 3 metus Gorbačiovas praleidęs progą ramiai leisti Pabaltijo tautoms atstatyti nepriklausomybę. Iš kitos pusės, nerimą kelia žinia, kad Sovietų Sąjungos prezidentas Gorbačiovas grasinąs Lietuvos Respublikoje panaudoti "prezidentinę galią", t.y., įvesti apgulos ar karo stovį.

VLIKas iš naujo kreipiasi į lietuvių visuomenę, įskaitant organizacijas ir privačios iniciatyvos grupes, ryžtingiau pakelti savo balsą už Lietuvos laisvę. Šiuo metu kiekviena diena yra kritiška ir lemtinga Lietuvai. Todėl neturime teisės stovėti nuošalyje, nes dabar mūsų visų veikla ir talka gali pagreitinti tautos kelią į laisvę ir nepriklausomybę.

Vyriausias Lietuvos Iš-
laisvinimo Komitetas



Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at the Post Office of Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879

Dirvos pirmoji antraštė, skelbianti kad 1915 m. gruodžio 6 d. laikraštis gavo JAV pašto antros klasės teises.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

Lauktoms deryboms prasidedant

Min. pirm. K. Prunskienė rugsėjo 24 d. Maskvoje susitiko su Sovietų Sąjungos prezidentu Gorbačiovu. Iš turėto pasikalbėjimo pranešė, kad derybos, kurių ilgai buvo laukta, gali kiekvienu momentu prasidėti. Ir štai, rugsėjo 27 d. pranešė, kad derybos prasideda spalio 2 d. 10 val. ryto.

Vienas iš K. Prunskienės pavaduotojų – R. Ozolas, savo komentaruose apie derybas priminė, kad jos būsiančios ilgos ir sunkios. Jis manė, kad derybų rezultatų galima tikėtis tik ateinančių pavasarį.

Derėsis kaip valstybė su valstybe. Ir jei sovietai spaus ekonominėm sąlygom, reikalaus už gaunamas žaliavas mokėti tvirta valiuta, kraštas susilauks sunkių momentų, bet vistiek išeis iš nepriklausomybės, kad ir suvaržyta dar nenumatytais sąlygomis.

Priminė, kad gyventojai, kiek kas gali, pasiruošę visokių atsargų, kurių gali ir prireikti. O jei neprireiks, jos neprapuls.

Daug Lietuvos šviesių žmonių mano, kad krašte daug akivaizdžių nedateklių yra vien dėl žmonių atpratimo dirbti taip, kaip dirbama sau. Bet vistiek, kaip bevertintum dabartinę padėtį su padėtim tuoj po Pirmojo pasaulinio karo, ji yra kur kas geresnė. Tada kraštas buvo baisiai nualintas, visko trūko, nebuvo išmokslintų žmonių, kurie tuoj galėtų imtis atstatymo darbo. O pagaliau, iš šiaurės rytų ir iš pietų kraštų puolė svetimos karinės jėgos, norinčios Lietuvą vėl pasiglemžti.

Reikia tikėti, kad po Antrojo pasaulinio karo anksčiau išsilaisvinusios tautos ištis pagalbos ranka. Jautrūs mūsų emigrantai iš JAV, Kanados, Australijos ir kitų kraštų, kurie, palyginti, gerai išikūrė, taip pat ateis į talką. O reikia manyti, kad ir JAV gal sugalvos koki panašų į Marshalo planą, kuris tada atstatė daugelio kraštų sugriautą ūkį.

Tat laukime ir tikėkime, kad tvirtai siekiant ir dar tvirtiau remiant, išeisim iš pilnos nepriklausomybės kelia.

Derybose, iš Lietuvos pusės, pirmiausia norima svarstyti Lietuvos jaunuolių, tarnaujančių ar tik šaukiamų tarnauti į sovietinę armiją, degantieji reikalai.

Skaičiuojama, kad 600-700 jaunuolių, pasitraukusių iš kariuomenės nelegaliai slapstosi, o apie 65% jaunuolių, gavę šaukimus į kariuomenę stoti, visiškai neatsiliepė.

Lietuvos 8 asmenų delegacijai, kurią sudaro po 4 atstovus iš parlamento ir vyriausybės, vadovaus V. Landsbergis. Sovietinės delegacijai 22 asmenų, vadovaus mums daug priekaištų daręs min. pirm. Ryškovas.

• VILNIUJE pasibaigė pasaulio lietuvių verslininkų suvažiavimas, kurį rengė Vilniaus universitetai vadovaujant prof. Stasiui Vaitekūnui.

Nors kai kurie kvietė į suvažiavimą vizų negavo, bet vistiek susirinko pakankamas skaičius veržlių verslo praktikos žinovų. Pagal rengėjus, suvažiavimas pilnai pateisino rengėjų lūkesčius.

Suvažiavime daugiausia svarstyta, kaip Lietuvai išeiti į pasaulinę rinką. Visi pasisakė, kad Lietuvos parlamentas ir vyriausybė sudarytų verslui augti galimai geresnes sąlygas. Šiuo metu priorganizuota įvairių komisijų, kurie verslo veržlumą neskatina, bet dažniais atvejais tik trugdo. Būtinai reikia užsienio kraštuose steigti informacijos biurus, jieškoti Lietuvos gaminiam rinkos. Reikia nedelsiant sudaryti lietuvių verslininkų sąrašus, kurių įvairiuose kraštuose yra nemažai ir kurie daro net labai dideles apyvartas.

Antrąjį Lietuvos, verslininkų suvažiavimą nutarta rengti 1992 metų vasarą.

• VILNIUJE dvi dienas vyko Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžiui priklausančių ar jam palankių parlamentarų pasitarimai. Tų pasitarimų tikslas – kaip geriau ir greičiau parlamente priimti įstatyminius nutarimus, o vyriausybei juos tuoj vykdyti.

Anot V. Landsbergio, dabar pasaulyje nėra kitos tokios valstybės, kur reikia viską pradėti iš naujo. O vistiek yra norinčių, kad esama vyriausybė atsistatytų, kitaip pertvarkytas parlamentas, net paskelbiant naujus rinkimus.

V. Landsbergis pasakė, kad tokios galimybės nėra, jei nenorima suskaldyti ir rūpestingai planuotus darbus iš naujo sumaišyti. Žinoma, tiems, kurie tokio sumaišymo siekia, jiems ne Lietuvos nepriklausomybės reikalai rūpi, o pasitarnavimas kam kitam, kuriuos ir nevardinant visi žinome.

• LIETUVOS parlamente susiorganizavo kairiųjų

Teisybės jieškant

(Atkelta iš 13 psl.)

vą Islandijos valstybės. Jos užsienio reikalų ministras J. Hannibalsen pareiškė tame forume rugsėjo 24 d., kad nepriklausomybė yra vienintelė išeitis Estijos, Latvijos ir Lietuvos ginče su Maskva. Visos trys esančios nepriklausomos valstybės, tarptautinės bendruomenės pripažintos ir karinė okupacija bei aneksija negali pakeisti to fakto.

Žodžiu, pagalba atėjo iš tos pusės, į kurios duris visai nebeldė jokie mūsų veiksniai.

Lietuvai žūstant, Islandija dar buvo susirišusi su Danija. Prieš pat karą, ar jau jo metu, Islandijoje atsirado karštas Lietuvos patriotas, 100% sulietuvėjęs Teodoras Beliackis, kurio tėvas, Kauno universiteto teisių fakulteto profesorius, ir jaunesnis brolis Leonidas žuvo Kauno gėte. Tame krašte jis vedė ir pasimirė, pagal išgales garsindamas Lietuvą.

Skurdus, su mažiau kaip šimtu tūkstančių gyventojų buvo tas kraštas, gyventojai neturėjo pavardžių. Reikalui esant jas atstojo tėvo vardas, kas matosi ir iš dabartinio užs. ministerio prisistatymo. Ir tas kraštas jau nepriklausomas ir nebijo pasisakyti už teisybę! Tiesa, didžioji spauda ir televizija to nepastebėjo.

Ši antradienį turėjo prasidėti Lietuvos derybos su Maksva. Kaip žinia, Lietuva buvo nusistačiusi reikauti tam tikro pareiškimo, apibūdinančio jos statusą. Maskva dabar siūlanti pradėti derėtis dėl abipusių interesų be jokios įžangos.

Panašiai jau pereitą mėnesį pasielgė tarybinė Rusija. Lietuva norėjo santykius puoselėti išplaukiant iš 1920 m. taikos sutarties.

Dabartinės Rusijos atstovai pareiškė, kad jie nepripažįsta jokių bolševikų pasirašytų sutarčių. Toji 1920 m. sutartis teesanti istorinė remi niscencija.

Anot Lietuvos užs. reik. min. pavaduotojo Valdo Katkaus, tokia pozicija neigia Rusijos atsakomybę už Molotovo-Ribbentropo paką ir 1940 metų pasėkmes.

Šitokia traktuotė klausimą taip supainioja, kad dingsta teisinis subjektas, ne lieka atsakingų už Lietuvos okupacija ir aneksiją.

Siūlyta šias derybas pradėti 1990 m. realijų pagrindu. Po ilgų diskusijų buvo susitarta į sutartį su dabartine Rusija perrašyti 1920 m. sutarties 1 straipsnį, kuriam Rusija be jokių atodairių pripažįsta Lietuvos valstybės savarankiškumą ir nepriklausomybę su visomis iš to kio pripažinimo einančiomis sėkmėmis (ATGIMIMAS, 35 Nr.).

[visą tai gali būti, aišku, įvairių požiūrių. Juk sunku sutarti dėl praeities vertinimo. Pav. labai blaivus Tomo Venclovos str. "Gimtajame krašte" iššaukė ten pat Jono Mikelinso atsakymą, kuris taip baigiamas:

"... Lietuvos veiksmai racionaliu protu ne visuomet išmatuojami, paaiškinami ir paveriami. Ir bene ryškiausias čia būtų pavyzys jos pasielgimo 1940 m., kai ji, turėdama gerai ginkluotą kariuomenę, ir daugiau ar mažiau žinodama su koku priešu turi reikala, leidosi raudonosios armijos be šūvio išprievartaujama. O 1944 metais, kai ji buvo abejų okupantų išniekinta ir nusiaubta, paplūdusi kraujuose ir beginklė, aštuonerius metus kovojo už savo egzistenciją ir nepriklausomybę..."

Man atrodo, kad čia jokios mistikos nėra. Štai ką apie 1940 metų nuotaikas

frakcija. Jai priklauso tie parlamento nariai, kurie į parlamentą atėjo iš komunistų partijos.

Frakcijos sekretorium yra Lietuvoj augęs ir mokslininkas, buvęs L.K.P. antrasis sekretorius Berioziovas. Frakcijai kol kas priklauso tik 10 narių, kai tuo tarpu iš komunistinių sluoksnių į parlamentą buvo išrinkta net 30 atstovų.

• LIETUVOS parlamentas, specialiu raštu, kreipėsi į Jungtines Tautas, kad Lietuvoje patyrintų kitų tautybių reikalus, nes yra leidžiama visokių gandų ir daroma nusiskundimų, kad Lietuvoje kitos tautybės yra skriaudžiamos. Tai tyčiniai ir pikti užsiuolimai, kad tik pakenktų geram Lietuvos vardui.

• JUNGTYNĖSE Tautose Islandijos atstovas kalbėjo apie būtiną Baltijos valstybių įjungimą į tarptautinių organizacijų darbą.

Tas pats atstovas vėliau laikraštininkams sakė, kad artimiausiu laiku Islandija kvies V. Landsbergį atvykti į jų kraštą ir aptarti bendradarbiavimo galimybes.

• VILNIAUS universiteto rajone didėja nusikaltimų skaičius. Jų neapvaldant prieita išvados, kad reikia suorganizuoti specialią apsaugos policiją.

Tokia policija iš 30 asmenų jau suorganizuota. Jie turi specialias uniformas, su Universiteto ženklais. Policininkai turi teisę įtartinus asmenis areštuoti.

• LIETUVOJE jau veikia nutarimas, kad į kitus kraštus, be specialaus leidimo, negalima išvežti daugiau prekių, kaip už 50 rublių. Draudžiama išvežti maisto produktus, gėrimus, kailius, siūlus, baldus.

liudija Vaclovas Sidzikauskas, ilgametis Lietuvos ir emigracijos politinis veikėjas. Birželio 15 d. jam teko grįžti iš Taline buvusio politikų ir kultūrininkų pasitarimo glaudesnio bendravimo reikalu, kartu su Tomo Venclovos tėvu Antanu:

"Pakeliui Šiauliuose gavome lietuvišką laikraštį, kuris skelbė, kad naują vyriausybę pavesta sudaryti Justui Paleckiiui ir kad toj vyriausybėj Švietimo ministras būsiąs Antanas Venclova. Pastarasis traukinyje manęs klausė, ar tai galėtų būti tiesa ir kokią patarimą aš jam galėčiau duoti. Aš atsakiau, kad visų lietuvių pareiga yra gelbėti tai, kas dar galima išgelbėti..." (DIRVA, 1978 m. 16 Nr.)

Šiandien, žinoma, sunku pasakyti, kas norėjo ką gelbėti ir kas – padaryti geresnę karjerą. Visados gali pasiaiškinti, kad vyriausybei nieko nedarant – ką gali padaryti atskiras pilietis?

Tuo tarpu 1944 m. situacija buvo kitokia. Buvo ginclų, bet nebuvo vyriausybės.

Jaunimas turėjo slapstytis, nes prieš akis stovėjo pašaukimas į sovietų kariuomenę, ar net blogiau, jei buvo pagalbinių ar savisaugos batalijonų dalyviai. Žodžiu, tai buvo baisi tragedija, kurios aukos reikalauja pagerbimo bet ne išnaudojimo kai kurių grupių politiniais sumetimais. Vytautas Kubilius rašė ATGIMIME:

"Antikomunizmo srovė, apėmusi pusę Europos, natūrali ir neišvengiama komunistinio valdymo kraštuose, be abejo, neša mūsų parlamentą į dešinę. Katalikų bažnyčia taip pat itin direktyviškai bando užpildyti atsivėrusią ideologinį vakuumą savo tiesomis ir draudimais. Tačiau tautiniam-klieikaliniam režimui atsirasti Lietuvoje nėra socialinės bazės, nėra tam reikalingos kariuomenės, pagaliau nėra psichologinių prielaidų."

Autorius tai laiko natūralia demokratizacijos pasėka, su kuria nelengva apsispręsti ir ragina būti vieningiems bent vienu klausimu – Lietuvos valstybės likimo klausimu.

Čia vėl verta grįžti prie analogijos su Kuvaičiu. Kuvaitis buvo labai turtingas kraštas ir turėjo modernius ginklus, bet nesugebėjo jų panaudoti. Jėga ir po 50 metų triumfuoja prieš tarptautinę, bet viltis didėja...

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATA

PRINTING
PRESSPERSONS
IMMEDIATE OPENING

For experienced Davidson 501 and 11X17 2 color press operator. Fulltime daylight hours, all company benefits, salary based on experience.
Apply SMITH PRINTING
742 S. 22nd St.
Harrisburg Pa.
564-3719 evenings 657-3421



'Privalau gyventi ir dirbti Lietuvos labui'

Vita Aukštuolienė kalbasi su 'Fojė' muzikantu Robertu Griškevičium

Š.m. lapkričio pradžioje vyks ypatingos roko muzikos koncertai – "Lithuanian Freedom Tour – U.S.A.". Gastrolėse dalyvaus JAV grupės "Richard Josef and the Affair", Dariaus Polikaičio grupė, bei Lietuvoje populiariausia roko grupė "Fojė". Tai bus pirmas pasirodymas roko ansamblio, atvykusio iš Lietuvos. Vienas iš grupės narių, "Fojė" muzikos aranžuotojas ir klavišinio instrumento muzikantas Robertas Griškevičius, yra atvykęs į Clevelandą iš Vilniaus, kur jis gyvena su žmona Odeta ir 6 m. sūnum Algirduku. Susipažinkime su juo!

Ar galėtumėte apibūdinti "Fojė" grupės sudėtį?

1983 metų rudenį, kartu su draugais, susibūrė vidurinės mokyklos moksleiviai. Pradžioje buvo nedideli, mėgėjų muzikantų koncertai mokykliniuose vakaruose ir studentų renginiuose. Laikei bėgant jie darėsi vis populiariausi. Tačiau mūsų kultūriniame gyvenime daugelyje atvejų planus sumaišė tarybinė kariuomenė – taip 1986 m. ir grupės vadovas su kitais grupės nariais pateko į kariuomenę. Grįžus po dviejų metų reikėjo viską pradėti iš naujo. Keičiantis reikalavimams reikėjo keisti narius – taip ir aš patekau į grupę.

Paskutinę plokštelę įrašėme keturiuose: vadovas ir dainininkas Andrius Mamantovas, saksofonistas Saulius Valikonis, būgnininkas Eugenijus Pugačiukas, ir aš – klaviatūra. Plokštelė – tu rėjusi išeiti kovo mėnesį, bet dėl politinės padėties pasirodžiusi tik birželyje, – iš karto gavo geriausios plokštelės, geriausio autoriaus ir geriausio įrašymo premijas. Premijas skirstė Mokslinis Metodinis Centras Vilniuje, kuris leidžia leidinius, tvarko ir dauginą įrašus, organizuoja koncertus, turi savo laidas radijo ir televizijoje.

Su pre mių gavimu prasidėjo kiti, didesni reikalavimai.

Patekome į 'dešimtukus' – metų pabaigoje įvairių organizacijų ir žiūrovų išrenkamų 10 populiariausių roko grupių ("Top 10") Tų dešimtukų yra daug. Pernai tik su viena išimtimi, mūsų grupė visada buvo pirma. Teko daug koncertuoti Lietuvoje.

Pavasariį Stutgarto jaunimo klubas, kuris bendradarbiauja su Vilniaus Laisvalaikio Organizavimo Centru ir Stutgarto Televizijos ir Radijo kompanija, mus iškviė į Vakarų Vokietiją. Grojome klubuose. Pasirodėme populiarioje programoje, kuri matoma per visą Pietų Vokietiją. Turėjome trumpą politinio pobūdžio pokalbį ir keletą dainų anglų kalba – jiems pageidaujant.

Po apsilankymo Vokietijoje turėjome du koncertus Lietuvoje – Vilniuje ir Kaune, kur dalyvavo po 10,000 žmonių. Vien koncertų dalyvių skaičius parodė, kad mūsų muzika ir depresyviniai tekstai atitiko ir atitinka žmonių nuotaikoms.

Rugpiūčio mėnesį, man būnant JAV-se, "Fojė" grojo Prancūzijoje, tradiciniame Keltų Festivalyje. Šių koncertų metu mane pakeitė Darius Burokas, kuris groja bosine gitara. Jis yra naujas grupės narys ir dalyvavo koncertuose JAV-se.

Kokie "Fojė" grupės planai ateičiai?

Norėtume išleisti naują plokštelę. Reikia surasti vietą kur galėtume dirbti ir globėjus, kurie mus paremtų. Po mūsų gastrolių JAV-se lapkričio mėn. pradžioje, žadame vykti gastrolėms į Belgiją.

Šiaip dabar visi turi papildomus darbus. Andrius studijuoja žurnalistiką, Saulius – Muzikos Aukštesniojoje Mokykloje ir groja Universiteto orkestre. Eugenijus dirbo inžinieriumi, tačiau muzika sunkiai derinasi su tokiu darbu. Aš pats – paruošiu muziką reklamom radijo stočiai, kviečia kitos grupės mane įgroti studijoje, darau 'playbacks' dainininkams ir žadu dirbti naujai kuriamame teatre.

Kokia buvo Tavo muzikinės karjeros eiga? Kada ir kokiomis aplinkybėmis ji prasidėjo?

1977 m. atvažiavau į Vilnių studijuoti inžineriją ir buvau pakviestas į instrumentinę roko grupę "Saulės laikrodis", kuri vėliau tapo profesionalia grupe. Tuometinės sovietinės kultūros atstovams mūsų muzika atrodė per liūdna, prieštaraujanti socialistinio realizmo principams, o 1984 m. mus atleido iš Filharmonijos, kur tada grojome. Grupė išsiskirstė, pasirinko skirtingus darbus. Nenorėdamas nu-

traukti ryšių su muzika, prisijungiau prie profesionalų. 1985 m. buvau su "Rondo" Kaune. 1987-1988 m. buvau 'sunkesnėje' roko grupėje "Medium", kurioje grojo gerai žinomas I. Berinas, įgijęs "Hiperbolėje". Tačiau ansamblis, pergyvenęs visokių moralinių ir materialinių problemų, iširo. Buvau pakviestas Vytauto Babravičiaus įrašyti plokštelę "Vyturėliai jūs mano" ir keletą kartų koncertavome kartu. Dalyvavome dideliame muzikos festivalyje Lenkijoje, 'country' roko piknike, kur turėjome didelį pasisekimą. Į "Fojė" įstojau tuo metu, kai jie keitė muzikantus, ruošdamiesi "Roko maršui".

"Roko maršas per Lietuvą 89" buvo jau trečias toks renginys Lietuvoje, kur koncerto metu jaunimas, suplaukęs iš įvairių Lietuvos vietų, galėjo ne tik pasiklausti muzikos, bet ir susipažinti su politinėmis bei kitomis problemomis. Kaip jis pavyko?

Roko maršas yra vienas iš prestižinių renginių Lietuvoje. Paskutinis maršas buvo skirtas atkreipti dėmesį į invalidų reikalą, ekologiją ir politinius klausimus. Maršo metu taip pat buvo reikalaujama likviduoti karines bazes ir karines gamyklas respublikoje.

Laisvalaikio organizavimo "Centras" rengdamas maršą kviečia pačius geriausius ansamblius. Dalyvavo čia Edis Punkris iš Toronto, kuriam akompanavo Lietuvos ir Čikagos lietuviai. Buvo Dariaus Polikaičio grupė iš Čikagos, Andrius Kulikauskas iš Kalifornijos su sesutėmis Grikavičiūtėmis ir vietiniais lietuviais, Lietuvos roko grupės "Antis" ir "Fojė".

Koncertai vyko šešiuose Lietuvos miestuose, didžiausiuose stadijonuose. Kiekvienam jų buvo tarp 15-20 tūkstančių žiūrovų. Paskutinį koncertą Vilniuje filmavo keletas žinomų V. Europos TV kompanijų.

"Fojė" grupės plokštelė "Žodžiai į tylą" imponuoja ne tik aukštu muzikiniu lygiu, bet ir žodžių lyriškumu bei gilia prasme – čia skatina neprarasti vilties, čia išreiškia niūrumą, pesimizmą. Ar jie atspindi autoriaus Andriaus Mamantovo asmeniškų pergyveni-



Muz. Robertas Griškevičius

mus, ar aplinkos nuotaikas?

Mūsų visa muzika surišta su gilesniais, vidinių žmogaus problemų jausmais, ne paviršutiniiais – meilės, druginių, – šios dienos problemų. Mūsų dainos gal atrodo niūrios, nes mūsų tokios šaknys. Dar ne taip seniai jaunimas neturėjo jokių iliuzijų apie geresnį gyvenimą. Tai buvo neįmanoma. Tas ir pagimdė mūsų meną, tas ir skatina mus kurti. Tikiu, kad tai išgyvena kiekvienas doras lietuvis.

Ar manai, kad pagerėjus politinei padėčiai Lietuvoje – ko visi tikimės! – pasikeis ir menu perduodamos išraiškos?

Mano asmenine nuomone – bus krizė. Jeigu politinė padėtis pasikeis teigiamai – gausime daug naujos reikalingos informacijos, naujų galimybių. Daugumoje jaunimo muzika buvo vietos, arba 'kiemo' muzika. O reikia siekti žinių, profesionalumo. Turime orientuotis į geriausius talentus, pasaulinę auditoriją. Muzikantas turi paskui save vesti klausytojus, gi mes esame pasitiktai žiūrovus. Kai buvo draudžiama laisvai kurti – dirbome iš idėjos. Šiek tiek atsilaisvinus, daugumas muzikavo dėl pinigų. Gaila, kad jaunimo muzikos draudimo metu praradome daug didelių menininkų. Vieni pasigėrė metė muziką, užsiėmė kuo kitu, emigravo, susirgo ar mirė. Praradome daug, daug pasaulinio lygio žmonių, kurie jau nesugrįš.

Bet vistiek aš manau, kad Lietuvoje yra didelių

talentų. Jeigu atsirastų galimybės, reikėtų remti jaunimą ir padėti kurti kultūrinius centrus. Iki šiol matome tik komercinį meną, juodosios rinkos dėka. Tikrosios meno vertybės dažnai mūsų nepasiekia, o tai padėtų mums susipažinti su visomis muzikos galimybėmis, bei kultūros naujienomis.

Žmonės keliaudami po užsienius susipažįsta ne tik su gyvenimu kituose kraštuose, bet ir su anksčiau nepastebėta dalimi savyje. Ką tu atradai, viešėdamas Amerikoje?

Galvoju, kad Lietuvoje mes visi truputį idealizuojame Amerikos gyvenimą. O iš tikrųjų gyvenimas čia nėra toks tobulas, kaip kad kartais mes jį įsivaizduojame. Lietuva yra ta žemė, kur iš tikrųjų mes augom, kur yra mūsų šaknys, senelių kapai. Ten ir mes priklausome. Daugeliu atvejų čia atvažiavusius riša noras prasigyventi. Lietuvoje riša kilmė ir tradicijos, bendri vargai ir bendros viltys. Lietuvoje yra daug taisytinų dalykų, bet matau ir žinau, kad nenorėčiau jos apleisti. Privalau gyventi ir dirbti Lietuvos labui.

Lankeisi moksleivių stovykloje Dainavoje. Kokį įspūdį paiko Tau išeivijos jaunimas su kuriuo susitikai?

Visų pirma norėčiau padėkoti Dariui Polikaičiui ir jo broliams bei sesutei už šią puiką galimybę aplankyti stovyklą. Dainavos stovykloje dalyvavau pokalbyje su Amerikos ir Kanados ateitininkų lietuvių jau-

(Nukelta į 6 psl.)

Jono Vengrio memuarai

MANO KELIAS

TURINYS: Gimtinė, vaikystė, išpūdziai iš lankytų mokyklų, darbas Lietuvoje. Kelionė į Vakarus 1944, išvietintieji, emigracija, darbas JAV, pastangos šeimai gauti vizas išvykti į JAV.

270 psl., kaina su persiuntimu 12 dol. G a u n a m a : J. Vengris, P. O. Box 104, Osterville, MA 02655, USA

■ laiškai Dirvai

NE LINAS, BET SIMAS

Domėdamasis Dirvos novelės konkursais, negaliu užmiršti ir tų konkursų mecenato a.a. Simo Kašelio. Su tuo nuoširdžiu ir spalvingu dzūku man teko gerokai pabendrauti Augsburgėje, Vokietijoje, ir New Yorke, Amerikoje. Ir Augsburgėje, ir New Yorke jis buvo žinomas kaip Simas. Tą vardą rasdavau ir Dirvos kasmetiniuose novelės konkursuose. Bet štai šiemet netyčia jis pavirto Linu (straipsnelyje "Dirvos novelės premija paskirta Rūtai Klevai Vidžiūnienei", Dirvos 28 nr., 1 psl.). Mažas apsirikimas, tačiau taisytinas, juo labiau, kad jį pakartojo ir kiti laikraščiai.

Kyla mintis (galbūt ir ne-reali), kad, laikui bėgant, naujas vardas gali prigyti, ir nebeliks mūsų mielo Simo, o liks jam svetimas Linas.

Sia proga tenka prisiminti Simo polinkį į literatūrą. Gabiai supindavo savo būsimą romano fabulą ir įdomiai ją nupasakodavo. To

romano, žinoma, jis neparašė (gal ir nesiryžo rašyti). Bet išsivijęs literatūriname gyvenime jis paliko gražius pėdsakus. Iš savo menko uždarbio skirdamas premijas novelėms, liko vienintelis toks mūsų grožinės literatūros mecenatas. Jo dėka lietuvių literatūrą praturtino nemažas skaičius rašytojų. Bet įdomiausia tai, kad Simas Kašelis, nesiverždamas į garbę, išplaukė, mūsiškai tariant, į plačiuosius vandenis: daugelyje angliškų laikraščių jį gražiai aprašė sindikatinis žurnalistas Rev. Andrew Greeley. Tokiu būdu Simas buvo pagerbtas, kaip nė vienas iš novelės premiją laimėjusių rašytojų.

Leonas Žitkevičius

Didžiai Gerb. p.Redaktoriau,

"Dirvos" 33-iam numeryje patalpinta žinutė apie konsulo Valdemaro Kančo apsilankymą Clevelande ir 35-iam numeryje paraše po nuotrauka vaizduojančia jį perduodant čiuurlioniečiams linkėjimus sekmingai gastroliuoti Lietuvoje yra nepilna ir tuo pačiu netiksli informacija.

Žinutėje ir paraštėje po nuotrauka praleista esminė informacijos dalis, būtent, kad konsulas Kančas yra Sovietų Sąjungos Ambasados Washingtone štabo narys. Taigi, jis yra mano atstovaujama valstybė neteisėtai okupacijoje tebeilkančios imperijos tarnyboje.

Konsulo atstovaujamos valstybės paminėjimo praleidimu netik kreivai informuoti "Dirvos" skaitytojai, bet daroma skriauda ir Kančui paverčiant jį slapuku, nežinomos šalies konsulu.

Su pagarba,

Anicetas Simutis
Lietuvos Generalinis
Konsulas
New Yorke

Skaitykit ir platinokit
D I R V A

Dirvos deimantinės sukakties minėjimas New Yorke

Jonas P. Lenkaitis



Dirvos sukaktuvinio vjaus vyr. komiteto pirm. I. Kriaučeliūnienė su Lietuvos gen. konsulu A. Simučiui ir Darbininko redaktorium kun. K. Bučmiu, OFM.



Pokalby prieš koncertą: kun. K. Bučmys, OFM, prelegentas inž. P.J. Nasvytis, vysk. P. Baltakis, OFM ir Dirvos sukakties minėjimo komiteto pirm. A. Vakselis.

Privalau gyventi...

(Atkelta iš 5 psl.)

nimu apie muzikos įtaką jaunimui. Buvo gražu stebėti, kad jaunimas yra labai išprusęs ir kultūringas. Skiriasi savo tarpe nuomonėmis, bet sugeba surasti tiesą. Jaunimas Lietuvoje dažnai bekompromisinis – viskas būna gerai arba blogai, – tai būna sunku susitarti. Norėję, kad daugiau išsivijęs jaunimo nuvažiuotų parodyti pavyzdį, pasidalinti išprusimu bei patirtimi. Žmonės iš kitos sistemos labai daug mums gali padėti išvengti įvairių vystymosi klaidų. Gera proga tam būtų jaunimo stovyklos Lietuvoje, kur jaunimas turėtų daugiau galimybių iš arčiau bendrauti. Tuo pačiu, yra daug šviesaus jaunimo Lietuvoje, kuris be jūsų pagalbos niekada tikriausiai neturės galimybių stovyklauti čia.

Labai ačiū, Robertai, už įdomų pokalbį ir nuoširdų pasidalinimą mintimis. Linkiu Tau ir "Fojė" grupei geriausios sėkmės visuose Jūsų siekiuose!

Pasinaudodamas proga, noriu padėkoti visiems tautiečiams Clevelande ir Čikagoje už rūpestį ir galimybes susipažinti su Amerikos lietuvių gyvenimu. ...

P.S. Visi skaitytojai, kurie norėtų prisidėti prie "Lithuanian Freedom – Tour USA" ruošos darbų, kviečiami paskambinti Clevelande – Ričardui Dautartui tel. 216-461-4860, arba Vitai Aukštuolienei 216-449-3499; Čikagoje – Dariui Polikaiciui 708-910-0065.

New Yorkas yra savotiškas miestas nesvarbu iš kurio taško į jį žiūrėti. Tai įvairių kultūrų mišinys. Naujai atsiėlusiesiems gyventi ar pasisvečiuoti jis nesuprantamas. Niekur pasaulyje nerasi ko nors panašaus. Lietuviams yra ypač svarbus. Čia pirmieji lietuviai ateiviai, šimtmečio pradžioje, kūrė parapijas, organizavo darbininkų profesines sąjungas, leido knygas ir laikraščius kūrė chorus, statė scenos veikalus ir t.t. Čia suklestėjo ir politinės organizacijos. Iš laivo išlipę tuolaikiniai šviesuoliai informavo anksčiau atvykusius tautiečius apie spaudos draudimą, jaunuolių ėmimą caro kariuomenėn ir bendrą rusų okupanto priespaudą. Nepriklausomybės idėjai pribrendus čia buvo jos propagavimo ir aukų rinkimo centrai. Viską išvardinti ar įvertinti labai sunku.

Antrajai sovietinei okupacijai slenkant į Lietuvą, pasitraukusieji ir į Ameriką patekusieji lietuviai dauguma pasiliko gyventi New Yorke. Pokariniam amerikiečių gyventojų judėjimui prasidėjus ir į lietuvių apgyventas vietas pradėjus skverbtis lietuviams nepriimtinių gyvenimo papročių tautiečiams, šiek tiek prasigyrę lietuviai pradėjo keltis iš tų vietovių kuriose beveik visą šimtą metų tekėjo laisvės Lietuvai trokštančio veikimo kraujas. Tokiom aplinkybių pasėkoje dabar lietuviai gyvena išsiskirstę maždaug šimto mylių atstume nuo miesto centro. Tačiau į sekmadienines pamaldas, laidotuves, politinius ar kultūrinius parengimus, koncertus ar paskaitas, pareigos ir papratimo vedini, atvyksta. Kultūros Židinio patalpose vis kokiam nors parengimui vykstant, lankytojų yra. Taip buvo ir šį kartą.

New Yorkiečiai suprato laisvos nekontroliuojamos spaudos reikšmę ir į DIRVOS sukakties minėjimą gausiai atsilankė.

Kaip jau buvo rašyta, ankstyvesniuose trijuose posėdžiuose minėjimo programa aptarus, prie jos galutinai apsistojus ir pareigoms pasiskirsčius komiteto nariams liko tik tuos nutarimus vykdyti. Apsiemusieji entuziastingai ir noriai viską įvykdė.

Resultate parengimo pasisekimas nustebino pačius rengėjus. Kultūros Židinio salė buvo pilna. Tik paskelbus pradėjo ateiti užsakymai stalams. Buvo užsakyti 24 stalai. Kiekvienam stalui buvo skirta 8 vietos tačiau buvo stalų prie kurių sėdėjo net po 12 asmenų. Viso salėje buvo virš 230 žmonių. Susirinkusieji nebuvo tautininkai, kaip kai kas mėgino priklijuoti etiketę. Jie buvo visų pažiūrų lietuviai kupini tautinės atgimimo dvasios ir pagarbos nevaržomai lietuviškai spaudai.

Numatyta minėjimo pradžia buvo 4 valanda po pietų, bet salėje ir virtuvėje aktyvus judėjimas prasidėjo iš pat ryto. Dr. Birutei Paprockienei negalėjus dalyvauti visas svečių priėmimas ir maisto parengimo stalams darbas griuvo ant Aldonos Pinch pečių. Visuomet neišsemiamos

energijos kupina ji pasikvietė keletą talkininkių. Moterys virtuvėje sukosi sklandžiai, kaip scenoje koregrafuotos balerinos. Salėje vyrai statinėjo stalus ir kėdes, o pirminkininkas Aleksandras Vakselis su vicepirminkininku Rimu Bitėnu dėstė ant jų užsisakiusių užrašus.

Irenai Vakselienei teko loterijos reikalų tvarkymas. Prie scenos buvo pastatytas stalas ir ant jo buvo sudėtos visos loterijai skirtos dovanos. Svarbiausia dovana buvo komiteto nario, New Yorke gyvenančio dailininko Juozo Bagdono paveikslas. Buvo ir kitas paveikslas vieno newyorkiečio dovana. Tai prieš metus mirusio, Viktoro Petravičiaus linoleumo raizinio originalas, dovanotas bičiuliui 1940 metais ir atžymėtas Nr. 1-b, dailininko pasirašytas ir pavadintas "Iš Tėvynės". Didžiulį krepšį dovanų parengė newyorkiečiams gerai pažįstama, lietuviškų parengimų nuolatinė rėmėja Marytė Šalinskienė.

Paprastai priimtino vadinamojo garbės stalo iš anksto buvo atsisakyta. Vietoj jo buvo nutarta arčiau scenos pastatyti keletą stalų ir prie jų susodinti kviestus svečius ir programos išpildytojus. Tai ir buvo padaryta. Pirmojo stalo igulą sudarė: Gen. (Nukelta į 7 psl.)

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga



Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą rūdiesio
valandoje. Didelė aikštė automobiliams
pastatyti.

Kazys Bobelis : padėti Lietuvai

Atgimimas
1990 rugsėjo 19-26
Nr. 37



Dr. Kazys Bobelis - Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas. Apie jį, kaip apie VLIK'ą, buvo kalbama arba blogai, arba nieko. Tad pirmiausia p. Bobelį prašau pristatyti VLIK'ą - kokia tai organizacija, jos sąsajos su Lietuva, įtaka išeivijos gyvenime.

- VLIK'as nėra išeivijos ar emigracijos institucija. Jį 1943 m. Lietuvoje įkūrė politinių partijų ir Laikinosios vyriausybės nariai, tęsdami pasipriešinimą prieš tuometinį okupantą - Hitlerio Vokietiją, vėliau - prieš Sovietų Sąjungos okupaciją. 1944 m. vasario 16 d. VLIK'as paskelbė garsiąją Deklaraciją (ji galioja ir šiandien), kurioje buvo numatyta tuoj pat, kai tik Lietuva bus išvaduota, sudaryti naują koalicinę vyriausybę. Deja, po poros mėnesių prasidėjo VLIK'o narių areštai. Spėjusieji emigruoti susirinko Vokietijoje, kur ir buvo VLIK'o centras, po dešimties metų persikėlęs į JAV - iš pradžių į Niujorką, vėliau - į Vašingtoną. (Aš tapau pirmininku 1979 m. kovo 11 dieną - tai simboliška, fatališka diena.) VLIK'o tikslai aiškūs - kovoti už visišką Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, bendradarbiauti su visais lietuviais.

- 1944 m. Deklaracijoje rašoma, kad išlaisvintoje Lietuvoje veiks 1938 m. Konstitucija.

- Taip, bet vėliau buvo patvirtinti nuostatai pagal 1922 m. Konstituciją. Jais VLIK'as vadovaujasi ir dabar. Girdėjau apie konstitucinius pokyčius Lietuvoje. Dar per anksti. Kuomet Lietuva atstatys valstybingumą ir išrinks laisvą Seimą, jis galės keisti Konstituciją šių laikų dvasia.

- Ar AT nėra toks Seimas?

- Jūsų AT išrinkta pagal Sovietų Sąjungos įstatymus. Mes ją gerbiame ir remiame, bet nemanom, kad ji deramai atstovauja visų lietuvių (ir išeivijos) dvasiai. Tai teisėta Lietuvos institucija, bet gyvuojanti okupacinėmis sąlygomis. Savaiame aišku, kad turės būti renkamas naujas Seimas, pagal senosios Konstitucijos principus.

- VLIK'as po 1944-ųjų prisistatinėjo kaip vienintelė politinė ir rezistencinė vyriausybė egzily, t.y. išlaikė Lietuvos Respublikos testinumą. Tačiau ir naująją AT mes laikome teisėta. Koks turėtų būti jų santykis?

- Tai opi tarptautinės teisės problema, tad pagal ją ir turėtų

būti nagrinėjama. VLIK'as atstovauja paskutinės nepriklausomoje Lietuvoje vyriausybės nutarimams ginti krašto interesus, ir jį Vakarai pripažino. Mūsų principas - padėti Lietuvai tol, kol ji pasieks nepriklausomybę ir galės pati tvarkyti savo gyvenimą. Tuomet VLIK'as visą savo patirtį, tarptautinius kontaktus, finansinius išteklius perduos teisėta Lietuvos vyriausybei. O su dabartine stengiamės palaikyti kuo artimesnius ryšius. Ji dar neturi užsienio veiklos patirtimo, jos kontaktai riboti. Vargu ar be VLIK'o ir kitų lietuvių pagalbos K. Prunskienė, A. Brazauskas, A. Saudargas savo viešnagės Amerikoje metu būtų galėję susitikti su valstybės pareigūnais, būti priimti Baltuosiuose Rūmuose, Senate, Kongrese etc.

- Kaip veikia VLIK'as? Kokia jo įtaka Pasaulio Lietuvių Bendruomenės gyvenimui?

- Šiuo metu į VLIK'ą įeina 13 politinių partijų ir du teritoriniai - Rytų ir Mažosios Lietuvos kraštų rezistencijos - sąjūdžiai. Tos grupuotės atstovauja bent 80 % lietuvių ideologinei nuostatai. Tiesa, dvi partijos iš VLIK'o buvo pasitraukusios, bet vėliau sugrįžo. 1946 m. priėmėme Lietuvių Bendruomenės konstituciją ir lietuvių chartiją. Taip įsikūrė PLB. Jos veiklą visada rėmėme ir remsime.

- Bet teko girdėti, kad neseniai Šveicarijoje vykusiam PLB kraštų pirmininkų suvažiavime VLIK'as buvo kaltinamas neveiklumu.

- Kitą kartą vaikai neklauso savo tėvų... Labai apgailėtina, jog PLB pirmininkas nuvyko už 4 tūkst. mylių, į Šveicariją, kad apkaltintų VLIK'ą, - jis tą galėjo padaryti ir Amerikoje. Tai rodo politinį nebrandumą. Mūsų atstovas visus kaltinimus atmetė, tik gaila, kad Lietuvos svečiai matė tą konfliktą. Bet tai vidinė problema, ji neišėjo į tarptautinę areną.

- Informaciją VLIK'as teikdavo per ELTOS biuletenius. Lietuvoje irgi veikia agentūra tokiu pačiu pavadinimu. Kuri ELTA "tikroji"?

- Teikti informaciją - viena iš VLIK'o, kaip valstybinės institucijos, funkcijų. ELTA nepriklausomybės laikais buvo oficiali telegramų-žinių agentūra, tad jos veikla tęsiama. Jau 47 metai kas mėnesį leidžiami biuleteniai keturiomis kalbomis. Beveik kas antra diena išeina spec. biuleteniai, apibendrinantys pačius šviežiausius įvykius. Informaciją siunčiame ambasadoms, vyriausybėms, laikraščiams, redakcijoms, universitetų bibliotekoms, palaikome nuolatinį kontaktus su senatoriais ir kongresmenais.

- O kuo ELTOS veikla skiriasi nuo LIC'o?

- Lietuvių Informacijos Centras įsikūrė tik prieš kokių 5-6 metus grynai kaip religinės šalpos centras. Dabar pradėjo politinės institucijos darbą - mes neprieštarujame. Laisvajame pasaulyje kiekvienas turi teisę veikti kaip nori.

- VLIK'as iki 1988 m. Lietuvoje buvo ignoruojamas. O kaip vertinate žmones, kurie bendradarbiavo su sovietine valdžia? Turiu galvoje tokius kaip, pavyzdžiui, Alseika, Mikuckis.

- Ponas Mikuckis niekad nepalaikė ryšių su VLIK'u. Jis buvo pabėgėlis, grįžęs į Lietuvą, galbūt dėl asmeninių priežasčių turėjęs pasakyti ką nors priešiška mums. Alseika kurį laiką, dar prieš mano kadenciją, buvo VLIK'o reikalų vedėjas. Turėdamas šeimyninių ir finansinių problemų, grįžo Lietuvon. Aišku, kad apsaugotų savo interesus, buvo priverstas padaryti tuometinei valdžiai priimtinių ir naudingų pareiškimų. Sovietai naudojo kiekvieną progą, kad sumenkintų VLIK'o autoritetą ir sukompromituotų jo veiklą.

- KGB agentai irgi būdavo inkorporuojami?

- Gal ir buvo bandoma, bet VLIK'e tai nepavyko.

- Ponas Bobeli, Lietuvoje didelį atgarsį turėjo vadinas Gotlando komunikatas, kurį pasirašė kartu su J.V. Paleckiu. Tada jam prisiėjo net aiškintis savo vadovybei...

- Aš taip pat turėjau aiškintis savajai...

- Kokių momentu pakito VLIK'o nuostata LKP atžvilgiu?

- Jei siekiame pažangos, turime taikytis prie naujų sąlygų. Tie, su kuriais kalbuosi dabar, negali atsakyti už tai, kas

įvyko prieš 50 metų. Reikia ieškoti, kas mus jungia. Nemačiau kliūčių pasirašyti pareiškimą, kuriame pabrėžta, kad aukščiausias visų pasaulio lietuvių tikslas - atstatyti nepriklausomą valstybę. Kodėl gi tam tikromis sąlygomis negalime bendradarbiauti ir su LKP? Derėtis turime visi, o jau tauta pati rinkimuose nuspręs, kas geriausiai gali jai atstovauti. Kai komunistai (dabartiniai ar buvę) lankėsi Vakarų pasaulyje, svetimtaučiai jų pareiškimus traktavo pozityviai.

- Kaip Vakaruose vertinamas mūsų politinis gyvenimas dabar?

- Man labai skaudu, kad Amerikos spaudoje pasirodo straipsnių tokiais pavadinimais, kaip "Vidinė kova skaldo Lietuvos parlamentą" ("Chicago Tribune", "N.Y. Times", "L.A. Times"). Visos intrigos iškeliomos viešumon. Nežinau, kas inspiruoja tuos dalykus, bet tarptautinėje plotmėje jie labai kenkia Lietuvos bylai.

- Lietuvoje visi susirūpinę derybomis su Maskva. Ko gero iš jų galime tikėtis?

- Yra tokia patarlė: kalk geležį, kol karšta. Lietuvos atveju labai karšta geležis buvo nuo kovo iki gegužės. Tada visas pasaulis sekė, kas vyksta Lietuvoje. Gaila, kad tas momentas praleistas. Dabar pereiname į naują etapą, bet per tą laiką pasaulyje įvyko dar svarbesnių įvykių, kurie Lietuvą nustumė į nuošalę. Jei Artimųjų Rytų krizėje bus paliesti JAV gyvybiniai interesai, iškils grėsmė prarasti tą konkrečią pagalbą, kurią Lietuva jau galėjo gauti. Laikas bėga ne mūsų naudai. Pasaulio spaudoj nėra sūnų, kad SSSR atsisako pradėti derybas - esą lietuviai nenorį! O reikėjo jas pradėti tuoj pat, ir be jokių ultimatumų. Kai keliama ultimatai, tai jau ne derybos.

- Piktinamės JAV prezidento abejingumu Baltijos šalims - ar pagrįstai?

- Mano manymu, Lietuva daug pasiekė Amerikos dėka - kad ir ilgiau kaip 40 metų išlaikyta aneksijos nepripažinimo politika! Nė viena valstybė nesilaikytų tokios nuostatos, jeigu jos atsisakytų JAV. Labai lengva ką nors kritikuoti nežinant faktų. Lietuva niekad nebuvo išduota. JAV - vienintelė valstybė, kurios Užsienio reikalų ministerijoje Vašingtone, tarp vėliavų tų valstybių, su kuriomis JAV palaiko diplomatinius santykius, pamatysite ir Lietuvos trispalvę. Veikia ir Lietuvos diplomatinė tarnyba, ko nėra Prancūzijoje ar Anglijoje, nors šios šalys taip pat skelbiasi nepripažįstančios aneksijos.

O kas kelia Lietuvos bylą Helsinkio pasitarimuose? Į juos atvyksta lietuvių iš Kanados, Argentinos, bet leidimą dalyvauti konferencijoje duoda ne jų šalys, o JAV. Taip buvo ir į Kopenhagos pasitarimą atvažiavus A. Saudargui, V. Čepaičiui, A. Medalinskui - leidimą jie gavo ne iš SSSR, bet iš JAV.

- Tačiau Lietuvai nebuvo suteikta net stebėtojo statuso. Dėl to kalti patys lietuviai, padarę diplomatinių klaidų. Tiesa, labai priešinosi Švedijos delegacija. Apskritai, nesuprantu, kodėl jūs taip garbinat švedus? Jie juk faktiškai išdavė Lietuvą. Jūs turėtumėte priimti ne ištiestomis rankomis, o piketuodami.

- Gera mintis A. Terleckui...

- Tarp kitko, buvęs Švedijos ministro pirmininko pavaduotojas, liberalų lyderis Peras Ahlmarkas daug metų kovojo, kad Švedija pakeistų savo nusistatymą Lietuvos atžvilgiu. Kviesių reikia tokius žmones, o ne ieškančius vien pasipelnymo.

- Kokie Lietuvos šansai dalyvauti Helsinkyje-2?

- Paryžiuje įvyksiantis ESBP - viršūnių susitikimas, manau, nesvarstys Lietuvos klausimo, bet pristatyti jį, aišku, reikia. Jei koks nors sprendimas ir bus priimtas, tai tik po konferencijos, plenumo sesijoje (ji numatyta Maskvoje).

- Pabaigai - porą žodžių apie save.

- Esu gydytojas chirurgas, studijavau Grazo ir Johnso Hopkinso universiteto medicinos mokykloje, vėliau dėstiau pats. O gimiau Kaune, į JAV atvykau 1949 m. Nuo tada ir dalyvauju lietuvių išeivijos veikloje.

- Nuširdus dėkui už pokalbį.

Kalbėjosi Asta Skaisgirytė

DIRVOS sukakties minėjimas New Yorke...

(Atkelta iš 6 psl.)

Konsulas A. Simutis su ponia, vyskupas Paulius Balta-

kis, Darbininko redaktorius dr. K. Bučmys, p. I. Kriaučiūnienė, parengimo prele-



A. Vebeliūnas ir A. Mackevičienė rūpinosi bilietais į koncertą ...

gentas P.J. Nasvytis, LB apygardos pirmininkas V. Alksninis, Tėvas Leonardas Andriekus ir K. Miklas. Antrasis stalas buvo Aldonos Mackevičienės. Prie kurio sėdėjo jos svečias iš Kalifornijos, žurnalistas Bronys Raila su ponia, buvęs Vliko pirm. dr. K. Valiūnas su ponia, Dr. Br. Nemickas, kun. L. Pakalniškis, kun. V. Pikturna. TF pirm. inž. Jurgis Valaitis, ir K. Čerkelūnas su ponia.

Prie įėjimo bilietus pardavinėjo A. Mackevičienė o jai talkino komiteto sekretorius Apolinaras Vebeliūnas. Į salę įėjus, prie durų stovėjo kitas stalas paskirtas norintiesiems paaukoti - paremti DIRVĄ. Aukus rinko p. Ire-

na Vakselytė-Nemickienė talkinama eilės draugų. Visi gavo dienos programą, kurios viršelį puošė dail. J. Bagdono kūrinys.

Taip dėstėsi reikalai stebint iš šalies ir iš arti, ligi scenos uždangos prasiskleidimo, pačios minėjimo pradžios, bet apie tai kitą kartą.



Aukų rinkėjos: J. Nemickienė ir M. Sperauskienė.

Kauniečio netipiškos pastabos (3)

Parama mokslui ir kultūrai

Jonas Punys

Šioje srityje Lietuvoje yra sudėtinga situacija. Turtingoje valstybėje mokslas ir kultūra paprastai finansuojami iš valstybės izdo (biudžeto). Tačiau šiandien Lietuva nėra turtinga. Dar blogiau – blokados mėnesiais ji prarado daug milijonų rublių pajamų. Ką daryti? Kaip verstis?

Pirmoje vietoje būtina kelti ekonomiką. Trumparegiškai žiūrint atrodytų, jog reikia "nukarpyti" finansavimą mokslui bei kultūrai ir palaukti, kol ateis geresni laikai. Tačiau iš kitos pusės negalima užmiršti, jog moderni ekonomika ir pramonė šiais laikais neįmanoma be naujausių mokslo ir technikos pasiekimų diegimo. Pirmoje eilėje reikėtų kelti technikos mokslus, skubiai perimti naujausias Vakarų technologijas ir diegti jas pramonėje, žemės ūkyje. Tačiau ir čia negalime būti per daug trumparegiški. Technikos mokslo pasiekimus galima palyginti su produktu, kurį pagaminus, jį galima jau sekančią dieną "valgyti". Tačiau dar lieka tyrimai fizikos, chemijos, matematikos, o taip pat medicinos bei žemės ūkio srityse. Jų įtaka krašto ekonomikai gali būti labai didelė, tačiau rezultatus "valgyti" galima tik už ilgesnio laiko tarpo.

Naujai įsteigto Lietuvoje Mokslo ir Studijų departamento iniciatyva (direktorius prof. Šlyžius) neseniai buvo atlikti palyginamieji tyrimai, kiek procentų biudžeto buvo skiriama mokslui sovietiniu laikotarpiu Latvijai, Lietuvai, Estijai ir Rusijai. Nemalonu sužinoti, kad Lietuvai šis procentas buvo mažiausias! Žinoma Rusija gaudavo "liūto" dalį. Taigi, negalime džiaugtis. Pinigų mokslui reikia, bet "nėra iš ko".

Negalvoju ir nesitikiu, kad JAV Lietuvių Bendruomenė galėtų finansuoti visus mokslinius tyrimus Lietuvoje. Tai būtų naivu ir nerealų. Turėsime išsiversti su tuo finansavimu, kuris buvo iki šiol. Tikiuosi, kad jis nebus mažinamas. Finansavimo mokslui sumažinimas suduotų smūgį Lietuvos intelektualiniam potencialui. Tai savo ruožtu turėtų ilgalaikių neigiamų pasekmių jos ekonomikos vystymui.

Reikia pažymėti, kad sovietinė santvarka apart visiems žinomų negerovių paliko ir vieną neblogą dalyką. Lietuvoje yra sukauptas didelis intelektualinis potencialas. Labai daug žmonių

įsigijo aukštąjį (universiteto lygio) išsilavinimą, kadangi už mokymąsi visai nereikėjo mokėti. Blogai, kad žmonės, baigę aukštąjį mokslą, gaudavo labai mažas algas. Dėl to jie neturėjo akstino gerai dirbti valdiškame darbe. Iš kitos pusės, nematydami perspektyvos pakankamai užsidirbti, daug gabaus, veržlaus ir racionalaus proto jaunimo nutardavo nebesimokyti universitetuose. Jų vietą užimdavo silpnesni mokiniai (ypač paskutinįjį dešimtmetį). Tai prieštaravimas – būdingas sovietinei sistemai. Reikia pripažinti, kad žinau eilę "mokslininkų", docentų, profesorių, kurie neturi išspausdinę nė vieno darbo užsienio spaudoje. Blogiausia, kad jie ir nesiruošia kelti savo profesinio lygio! Tokie "mokslininkai" turės palaipsniui užleisti vietą veržlesniems tyrinėtojams. "Užmigę ant laurų" dėstytojai galėtų būti geri mokytojai mokyklose. Lietuvos kaimuose labai trūksta gerų mokytojų.

Tačiau per didelės mokslininkų armijos tarpe yra daug ir tikrų kūrėjų, entuziastų, norinčių dirbti mokslinį darbą net ir už mažą sovietinį atlyginimą. Paprastai juos skatina dirbti žingeidumas, o taip pat patriotiškumas. Štai juos, brangūs JAV lietuviai, jūs galite paremti labai konkrečiai ir tai kainuotų palyginti nebrangiai. Ką reikėtų daryti? Paaiškinčiau detalčiau.

Mokslo pasaulyje labai svarbu turėti kontaktus su užsienio šalių kolegomis. Šie kontaktai užmezgami konferencijų metu, spausdinant darbus užsienio spaudoje. Norint išvažiuoti į konferenciją, reikia užmokėti keletą šimtų dolerių organizacinėms jos išlaidoms, už konferencijos darbų knygą, viešbutį. Tų dolerių lietuviai mokslininkai neturi. Todėl kontaktai su užsieniečiais (iš Vakarų pasaulio) mezgami lėtai. Šiuo metu lietuviams sovietai nekeičia rublių į jokią laisvai konvertuojamą valiutą! Tuo tarpu Rusijos mokslininkams sudaromos žymiai geresnės sąlygos išvykti į tarptautines konferencijas.

Lietuvoje yra pakankamai gabaus ir veržlaus jaunimo, pajėgaus jau šiandien garsinti jos vardą tarptautiniame mokslo pasaulyje. Jų užmegzti kontaktai stimuliuotų ir mokslo, ir ekonomikos kilimą Lietuvoje.

JAV Lietuvių Bendruomenė, Pasaulio Lietuvių

Bendruomenė labai daug padėtų, jei būtų įsteigtas fondas apmokėti Lietuvos mokslininkams minėtas išlaidas. Jeigu toks fondas būtų ir mes žinotume, kur kreiptis, procedūra būtų labai paprasta. Mokslininkas, gavęs iš konferencijos organizacinio komiteto teigiamą sprendimą, jog darbas priimamas į konferenciją, galėtų informuoti apie tai fondo kontrolierius, prašydamas užmokėti išlaidas doleriais. Noriu pabrėžti, kad darbas paprastai priimamas į tarptautinę konferenciją po griežtos atrankos. Dažniausiai nusiųstą medžiagą recenzuoja keturi specialistai, nepriklausomai vienas nuo kito. Tad silpni darbai į tokias konferencijas retai "praslysta". Remdamasis tokiais dokumentais (kurie galėtų būti atsiųsti laišku arba FAX'u) fondo kontrolierius galėtų nusiųsti reikiamą sumą tiesiog konferencijos organizaciniam komitetui. Pinigų nereikia siųsti į Lietuvą, kur dar būtų pavojus, kad juos pasiglemš sovietai.

Paprastai Vakaruose labai brangūs viešbučiai. Čia matau galimybę sutaupyti pinigų dviem būdais:

1. Mokėti tiksliai pradinį organizacinį mokestį ir už konferencijos darbų knygą. Šiuo atveju Lietuvos mokslininkas nevažiuotų į užsienį, bet tik paskelbtų savo darbą ir gautų visą konferencijos medžiagą. Net ir tai būtų didelis žingsnis į priekį, o minėtam pagalbos fondui tai kainuotų apie porą šimtų dolerių!

2. Jei konferencija vyksta mieste, kur yra gyvenančių buvau minėjęs pirmajame punkte, o mokslininko apgyvendinimą organizuoti pas to miesto lietuvius (žinoma, jei jie sutiktų keletai dienų priimti ir pagloboti atvykstantįjį). Tai būtų taupus sprendimas pagalbos fondui suteikiant maksimalią paramą atvykstančiam mokslininkui!

Lietuvoje dar labai trūksta personalinių kompiuterių. Apie tai jau minėjau anksčiau, siūlydamas giminei – mokytojui pirkti kompiuterį. Mokslininkui reikėtų truputį galingesnio kompiuterio negu mokytojui. Tam tikslui būtų, geras IBM PC/AT (compatible) kompiuteris, kurį galima įsigyti JAV už sumą, nedidesnę kaip \$1,500.00.

Personaliniai kompiuteriai reikalingi ne tik Lietuvos mokslininkams, bet ir įmonėms. Jų laukia ir Sovietų

(Nukelta į 9 psl.)

Sveikiname DIRVĄ!

DIRVOS deimantinio jubiliejaus proga, siunčiame geriausius linkėjimus jos redaktoriui, gerb. p. Gedgaudui ir visiems bendradarbiams.

"Dirva" tai maloniausias svečias mūsų pastogėse – ji laukiama, ji mylima!

Ji žiburėlis iš už Atlanto, bylojantis apie Jumis visus, visus ...

Dėkojame Jums ir linkime geriausios sėkmės naujuose "Dirvos" arimuose, keliantis Tėvynei.

Su pagarba,

Gražina Poderytė
ir būrelis skaitytojų.

Elektrėnai

Red. pastaba: Gražina Poderytė, buv. Korp! Filiae Lithuania pirmininkė, Sibiro tremtinė.

Labai apgailestauju, kad negaliu asmeniškai šioje didžioje DIRVAI šventėje dalyvauti.

Nuoširdžiai sveikinu DIRVĄ garbinga 75-rių metų sukakties proga ir linkiu ilgiausių metų bei geriausios sėkmės spausdintu žodžiu ugdant lietuvių išėivijoje ir telkiant visokeriopą pagalbą atgimstančiai Lietuvai.

Taip pat noriu išreikšti širdingą padėką ir pagarbą ilgamečiui, nenuilstančiam "Dirvos" redaktoriui, gerbiama VYTAUTUI GEDGAUDUI, už jo darbą ir pasiaukojimą leidžiant "Dirvą". Linkime Jam dar ilgus metus tęsti pagrindinę "Dirvos" vagą!

Gerb. Vytautui ir Stefai Gedgaudams nuoširdžiai linkime sveikatos, laimės, saulėtų dienų ir ištvermės!

Geriasi linkėjimai DIRVOS 75 metų sukakties vajuos komitetui ir šių iškilnių dalyviams.

Jūsų visu nuoširdumu,

Kazimieras Pocius
Buv. ilgametis VILTIES D-jos Pirmininkas

Lietuvos Skautų Sąjungos vardu sveikinu tautinės minties laikraštį "Dirva", jos redaktorių j.ps. Vytautą Gedgaudą ir bendradarbius. Linkiu sėkmingos tolesnės veiklos!

v.s. Feliksas Šakalys
LSS Tarybos Pirmininkas

Dirvos deimantinio jubiliejaus šventėje yra ypatingai malonu sveikinti laikraščio redakciją, bendradarbius ir mielus skaitytojus.

Per 75-rius metų Dirva ištikimai tarnavo laisvajame pasaulyje pasklidusiems lietuviams. Šio darbo reikšmę tikrai būtų sunku įvertinti tik paėmus vieną laikraščio numerį į rankas. Per tris ketvirčius šimtmečio Dirva savo puslapiuose skleidė lietuviškojo gyvenimo šviesą ir būrė išėivijos lietuvių prie tautos kamieno. Mes matome šio darbo svarbą, kada Lietuva keliai laisvam ir nepriklausomam gyvenimui po penkių dešimtmečių priespaudos.

Šio gražaus jubiliejaus proga linkime Dirvos redaktoriui Vytautui Gedgaudui ir visiems jo bendradarbiams, rėmėjams bei skaitytojams ištesėti šioje mūsų tautos misijoje.

Telydi Aukščiausiojo palaima Jūsų visų kelionę.

Mūsų tautos himno autoriaus žodžiais:

Tegul meilė Lietuvos
Dega mūsų širdyse,
Vardan tos Lietuvos
Vienybė težydi!

Nuoširdžiai Jūsų,

Klebonas kun. Gediminas Kijauskas, S.J.
Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapija

Sukaktuvinių septyniadešimt penkerių metų proga, vertindama DIRVOS nueitą ilgą ir kliūtis nusėtą lietuviškosios išėivijos spaudos kelią beskleidžiant meilę tiesai ir su pasiaukojimu dirbant lietuvių labui, jos pastangas brangina, jos siekius supranta, šia reikšminga sukaktimi kartu džiaugiasi ir DIRVAI dar daug ilgų ir našių metų linki

Clevelando lietuvių Šv. Jurgio parapija

75 metų Jubiliejaus proga DIRVĄ sveikina

Amerikos Lietuvių Tarybos
Clevelando Skyrius

75-čio Jubiliejaus proga linkime "Dirvos" savaitraščiui ilgų klestėjimo metų.

Aleksandra ir Liudas Sagiai
ir lietuviškų sceninių liaudies šokių ansamblis
"Grandinėle"

Sveikiname DIRVA!

Svečiai iš Lietuvos, penki Vilniaus universiteto filologai paliko man lietuvių poetų rinktinių eilėraščių knygelę ... Štai Justino Marcinkevičiaus eilės:

Jei staiga dingtų visi keliai, tai kur tada eitų žmonės?
Kur būtų kelio pradžia? Kur būtų kelio galas?
Eitų žmonės vienas prie kito. Be kelio, be tako eitų.
Žmogus būtų kelio pradžia. Žmogus būtų kelio galas.
Atneštų kiekvienas po darbą, po meilę arba mirtį.
Paskui – kaip vaikai – žaisdami, sudėtų iš visko – kelių.

... tad laimingos kelionės į Dirvos ateitį ir Jums!

Mielas Dirvos redaktorius p. Vytautai Gedgaudai ir redakcijos bendradarbiai, sveikiname Jus Dirvos deimantinio gimtadienio proga!

Milda ir Edmundas Lenkauskai

"Gavau pirmąjį Aušros numerį ... Pajutau save didžiu, galingu: pasijutau lietuviu esąs ..." (Iš Vinco Kudirkos atsivertimo, 1893 m.)

Tegul ir Dirva, spindėdama tėvynės meilės, šviesos ir tiesos galiomis, tvirtai žengia į savo pirmojo šimtmečio pabaigą, mus jungdama viltingoje kelionėje į laisvą Lietuvą.

Juozas Stempužis
Tėvynės Garsų Radijo Vedėjas

Man malonu pasveikinti DIRVOS deimantinės sukakties proga visus buvusius redaktorus, o ypatingai ilgametį redaktorių p. Vytautą Gedgaudą, kuris – nesigailėdamas savo sveikatos, – nuoširdžiai ir kruopščiai informavo DIRVOS skaitytojus apie mūsų brangios tėvynės Lietuvos skaudžias ir sunkias laisvės troškimo dienas, o taip pat ir išeivijos rūpesčius išlaikyti lietuviybę.

Linkiu DIRVAI ir jos darbuotojams dar daug daug ištvermingų ir sėkmingų metų tautos labui.

Su pagarba,

Ona Mikulskienė

75-rių našaus darbo metų Deimantinio Jubiliejaus proga, Lietuvių Skaucijų Sesių sveikina DIRVA, jos redaktorių, bendradarbius, skaitytojus ir rėmėjus, tris šimtmečio ketvirčius ištesėjus užsibrėžtame kelyje.

Ta pačia proga, širdingai dėkojame už skatinimą ir jautrų reagavimą jaunimo veiklai, bei laikraštyje visad randamą vietą to pristatymui.

Linkime DIRVAI našių ir sėkmingų, ilgų, ilgų metų – vis purenant Lietuviškosios Tautinės Minties dirvonus ir niekad nestokojant priaugančios tautos bei paramos lietuviškojo žodžio išlaikyme, jo puoselėjime.

BUDIME!

v.s. t.n. Stefa Gedgaudienė
LSS Vyriausia Skautininkė

DIRVA, deimantinį jubiliejų švenčiant, nuoširdžiai sveikina

L.S.S. Martyno Jankaus Jūrų Budžiai
ir Skautininkai Clevelande

Didžiai Gerb. Dirvos Redaktorius V. Gedgaudai,

Su nuoširdumu ir dideliu džiaugsmu Clevelando Ateitininkai sveikina Dirvą švenčiančią 75-rių metų sukaktį. Tegyvuoją Dirva dar daug metų, puoselėdama meilę ir ištikimybę lietuviybei.

Džiaugiamės Jūsų dideliais darbais ir kartu su Jumis švenčiame jūsų deimantinę sukaktį.

Su pagarba,

Romas Bridžius
Ateities Klubas Pirmininkas

Sveikiname Dirvą 75 metų sukakties proga, linkime ilgiausių metų. Tegul lietuviškas žodis veda mus į Laisvą ir Nepriklausomą Tėvynę Lietuvą!

Clevelando Lietuvių Klubas Patikėtinių Taryba

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Clevelando skyrius sveikina DIRVA, jos buvusius ir esamus redaktorių, bendradarbius ir skaitytojus, švenčiančius DIRVOS deimantinę sukaktį. Linkime ir toliau ryžtingai dirbti lietuvių tautos gyvybinį darbą, visų lietuvių, ypač jaunimo, širdyse ugdyti meilę ir pareigą sunkiai į laisvę kylančiai Lietuvai. Linkime, kad DIRVA taptų savaitinė viešnia kiekvienoje lietuvių šeimoje.

Su geriausiais linkėjimais,

Tauras Juodvalkis
Sekretorius

Jadvyga Budrienė
Pirmininkė

Parama mokslui ir kultūrai

(Atkelta iš 8 psl.)

Sąjunga. Per Maskvos televiziją mačiau, kad IBM korporacija žada tiekti savo kompiuterius Sovietams. Reikėtų atidaryti IBM compatible kompiuterių pardavimo ir garantinio remonto firmą Lietuvoje. Tokio tipo bendra Austrijos – Sovietų Sąjungos (gal jau bus Lietuvos) įmonė jau senokai veikia Vilniuje, Lietuvos Mokslų Akademijos Matematikos ir Kibernetikos instituto patalpose. Ji vadinasi "Baltic – Amadeus". Ši firma parduoda kompiuterius ir Lietuvai, ir Sovietams tikrai už tvirtą valiutą. Juos perka įmonės, gaunančios šiek tiek laisvai konvertuojamos valiutos už savo produkciją. Lietuviai ir austrai bendrom jėgom komplektuoja aparatūrą. Lietuviai rašo programas, kurios taikomos medicininiam aptamavime, kardiologijoje.

Amerikiečių kompiuteriai yra geresni negu austrų. Kodėl JAV lietuviai negalėtų įkurti konkuruojančios firmos Kaune? Sveikoje eko-

nominėje sistemoje konkurencija yra sveikas dalykas. Juo labiau, kad "Baltic – Amadeus" firma, man taip atrodo, taikosi užimti monopolinę padėtį Lietuvoje. Matomai yra jėgų, kurios tokią monopolistinę tendenciją remia. Kauno technikos Universitete yra gerų specialistų galinčių bendradarbiauti tokioje JAV – Lietuvos bendroje firmoje ir sudaryti konkurenciją austrams – vilniečiams. Galiu garantuoti, kad Kaune (KTU ar kitur) rastume patalpas tokio profilio firmai. Ta proga norėčiau atkreipti dėmesį, kad Rytų Europos rinka (juo labiau sovietinė) dar visiškai neužpildyta "Macintosh" tipo kompiuteriais.

Mokslas ir kultūra yra tampriai susiję dalykai. Nors Lietuvoje žodžiu "kultūra" dabar įprasta vadinti menus, literatūrą, bibliotekų tinklą ir pan. Gal todėl šiomet buvo įsteigta Lietuvoje Kultūros ir Švietimo ministerija, kuri globoja kultūrinę veiklą ir bendro lavinimo mokyklas

(gimnazijas). Mokslui ir universitetams globoti įsteigtas Mokslo ir Studijų departamentas prie Ministrų tarybos (apie jį rašiau anksčiau). Jaunasis kultūros ir švietimo ministras D. Kuolys energingai sumažino senąjį ministerijos aparatą, "išmetė" lauk neperspektyvius darbuotojus. Priemonės drąstiškos, bet, manau, kad tai bus Lietuvai naudinga. Tačiau kultūra, kaip jau minėjau anksčiau, paprastai finansuojama iš valstybės biudžeto. O jis jau labai smarkiai šiandien sulopytas. Mano giminaitė (kuri liko dirbti naujoje Kultūros ir Švietimo ministerijoje), išlydėdama mus iš Vilniaus kelionėn į JAV, guodėsi, kad vyriausybė per mažai dėmesio skiria kultūrai. Taigi, problemų čia irgi yra, tik aš turiu per mažai kompetencijos, kad galėčiau konkrečiai pasiūlyti, kuo galima remti Lietuvą šioje srityje. Man atrodo, kad iki šiol kultūriniai ryšiai tarp JAV LB ir Lietuvos buvo labiausiai išvystyti: keičiamasi menininkų vizitais, aktyvėja literatūriniai mainai ir t.t. Galėčiau nebent atkreipti dėmesį į Lietuvos bibliotekų techninį aprūpinimą. Jis žymiai blogesnis negu JAV. Reikėtų kompiuterizuoti informacinę bibliotekų tarnybą. Ši problema susijusi su kompiuteriais, apie ką jau daug kalbėjau anksčiau.

Neįmanoma išvardinti visų būdų kaip konkrečiai remti Lietuvos mokslą, kultūrą, ekonomiką.

Where there is a will, there is a way!

Nuoširdžiai Jūsų

Jonas Punys

IMMEDIATE OPENINGS FOR 3 RN'S

Immediate opening for Asst. Director of Nurses and a Relief Supervisor. The Assistant Director of Nurses must have strong clinical skills and knowledge of medicare requirements.

Relief Supervisor would work 12 noon to 8:30 p.m. and need strong clinical and supervisory skills. RN experience with infection control and staff development.

We are a serene nursing and retirement community near the New Center area. We strongly believe in rendering good patient care and would welcome you if that is your approach to nursing.

You may call 313-895-5340 or stop by 2567 W. Grand Blvd. for an interview Elizabeth Tullis, Director of Nurses, Boulevard Temple.

(37-39)

EXPERIENCED (M/F) PRESSMEN & OPERATORS NEEDED

Must have experience with 4, 5, or 6-color sheet-fed presses. Progressive company. Swing shift. Salary commensurate with experience. Benefits.

PANEL PRINTS, INC.
OLD FORGE, PA.
717-457-8334
EOE

(37-38)

Nuoširdžiai sveikiname DIRVA jos deimantinės sukakties proga. Per 75 metus ji buvo ir toliau pasilieka lietuvių, ypatingai klevelandiečių, laukiamas jų gyvenimo dienų palydovas, skleidžiantis tautines idėjas ir informuojas apie Tėvynę ir išeiviją.

Ir Dainavos Jaunimo stovyklos globos komitetas Clevelande su dėkingumu prisimena mielą bendradarbiavimą su redaktoriais šią stovyklą propaguojant, jos renginius bei vėjus skelbiant Dirvos puslapiuose.

Dainava šiomet jau įžengia į 35-sius darbo metus. Vykdydama tautinę-religinę misiją – išlaikyti mūsų jaunimą lietuviškose gretose ir padėti išugdyti ateities darbuotojus, Dainava spausdintą žodį laiko didele jėga lietuviškai gyvybei išeivijoje pratęsti.

Su geriausiais linkėjimais,

Dainavos jaunimo stovyklos globos komitetas –

Dr. Marius Laniauskas, pirm.

ir nariai: Nijolė Balčiūnienė, Vladas Čyvas,
Rimas Jasinevičius, Viktoras Palūnas,
Vacys Rociūnas, Albertas Sušinskas, jr.,
Regina Šilgalienė ir Aldona Zorskienė.

Clevelando Lietuvių Pensininkų Klubas vardu sveikiname DIRVA, švenčiančią savo deimantinę sukaktį.

Džiaugiamės ir didžiuojamės DIRVOS nueitu keliu.

Linkime DIRVAI, žengiant į šimto metų sukaktį, ir toliau taip energingai žadinti visų mūsų meilę brangiai tėvynei Lietuvai ir skatinti ryžtą aukotis jos išlaisvinimui.

Su geriausiais linkėjimais,

Jadvyga Budrienė
Sekretorė

Jurgis Malskis
Pirmininkas

Didžiosios Lietuvos Kunigaikštienės BIRUTĖS Draugijos Clevelando skyrius sveikina DIRVA, buvusius ir esamus redaktorių, visus jos bendradarbius ir skaitytojus, švenčiančius DIRVOS deimantinę sukaktį.

DIRVAI linkime plėstis ir klestėti ateinančiose į gyvenimą lietuvių kartose, sėkmingai sulaukti šimto metų, kad su džiaugsmu galėtų žengti į antrą šimtmetį.

Su geriausiais linkėjimais,

Jadvyga Budrienė
Pirmininkė

Sveikiname Dirvą ir jos redaktorių Deimantinio Jubiliejaus proga, linkėdami ir kitus septyniasdešimt penkerius metus stiprinti skaitytojuose tautinę mintį, plačiai informuoti mus apie lietuviškąją veiklą, ginti Tėvynės Lietuvos kelią į laisvę, tiesą ir šviesą.

LTM ČIURLIONIO ANSAMBLIS

Nemiga ir miego vaistai

Dr. Danielius Degėsys

Apie 17% žmonių nusiskundžia nemiga. Priežastys kurios sukelia nemigą yra įvairios, kaip, pavyzdžiui, rūpestis ir nervinė įtampa bei depresija. Dar kitiems darbo valandų pakeitimas ir nereguliarus miego laikas arba ilgas miego vaistų vartojimas. Kai kurių žmonių smegenys funkcionuoja taip, kad jiems užtenka mažiau miego arba jie miega trumpais laikotarpiais ir naktį dažnai pabunda.

Nemiga ypač vargina senesnius žmones. Senesni mėgsta anksčiau eiti į lovą ir anksti keltis. Jų miegas būna trumpesnis su pertraukom ir negilus. Tokie miego pakitimai senatvėje yra normalios senatvės apraiškos ir žmonės, kurie tą supranta prisitaiko prie pakitusių miego normų ir gali normaliai funkcionuoti. Bet palinkimas griebtis migdomų vaistų yra gana dažnas reiškinys senesniame amžiuje. Tokiems įpročiams žinoma, reikia priešintis, nes

senesnio amžiaus fiziologiniai pakitimai žmogų padaro jautresniu neigiamam migdomų vaistų veikimui kaip, pavyzdžiui, mieguistumu dienos metu, sumažėjusia atmintim pasunkėjusiu sąvokų supratimu, nesirentavimu naktį, lygsvaros netekimu ir šlapimo nelaikymu. Nežiūrint to vis dėlto yra gana daug senų žmonių kurie iš metų į metus reguliariai imdavo miegui vaistus ir kurie sako, kad jie prieš užmiegant būtinai turi imti miegui tabletes, nes be jos jie negali miegoti, o atsikėlę normaliai funkcionuoti. Todėl ir yra sunku pasakyti ar tokiam žmogui reikia nutraukti miegui vaistus ar leisti jam ir toliau juos vartoti. Tolerancija miego vaistams pas kaikiuriuos asmenis išsivysto kelių savačių laikotarpyje ir kiek jie žalos jų organizmui padaro sunku nustatyti. Nors kai kurie autoretingi gydytojai mano, kad miego vaistai gali pabloginti emphyzema,

chronišką bronchitą ir asthmą. Yra net nuomonių, kad jie gali net sutrumpinti tokių žmonių gyvenimą. Visiems yra aišku, kad perdidelis miego vaistų kiekis yra pavojingas nes žmogus gali jais nusinuodyti. Žmonės, kurie mėgsta naktį imti miego vaistus, būdami mieguisti gali užmiršti kiek kartų jie būna vaistus paėmę, todėl jie gali jų paimti per daug.

Šiuo metu vartojami miego vaistai daugumoje yra saugūs, bet vis dėlto yra galimybė, kad žmogus juos vartodamas gali patekti bėdon.

Kokie gi yra miego vaistai? Jie yra dviejų rūšių, būtent, trumpai ir ilgai veikiančiai. Pavyzdžiui Dalmanc užmigdo žmogų greitai ir miegas būna gilus, bet jo cheminiai junginiai pasilieka organizme nuo 50 iki 100 valandų. Jeigu Dalmanc yra imamas kiekvieną naktį, tai cheminiai junginiai sumuojasi organizme, todėl tokių žmonių psichomotorinės funkcijos dienos metu pablogėja. Be to jie tampa jautresni alkoholio veikimui. Dėl šių neigiamų savybių jo vartojimas sumažėjo kai atsirado kitas trumpai veikiantis miego vaistas Halcion. Deja, ir šis vaistas nėra idealus, kadangi Halcion veikimas būna trumpas tai žmogus po kelių miego valandų naktį pabunda ir norėdamas vėl užmigti ima kitą tabletę, tokiu būdu jis įpranta imti tabletes vieną po kitos. Kai kuriems asmenims vartojant Halcion sutrinka atmintis arba atsiranda amnezija – (užuomarša), kuri gali tęstis visą dieną. Alkoholio įtakoje amnezijos laipsnis dar padidėja todėl šiuo metu Halcion dozės yra prirašomos mažesnės negu kad jos buvo prirašomos anksčiau. Chemiškai artimas Halcion'ui yra Valium, kuris gali būti imamas tiek miegui sukelti tiek įdirgintiems nervams raminti.

Visi čia paminėti vaistai yra gana saugūs ir mirtinas apsinuodijimas nors ir paėmus juos dideliais kiekiais būna gana retas. Alkoholis jų veikimą stiprina, todėl juos imant su alkoholiu mirtinai apsinuodinti yra galima.

Anksčiau gana buvo vartojami barbituratai. Prie jų priprasti yra labai lengva ir jai mirtinas apsinuodijimas būna gana dažnas. Juos ypač pavojinga imti kartu su alkoholiu. Trys kiti miego vaistai Doriden, Placidyl ir Noldar gali sukelti neurologinius sutrikimus. Prie jų įprasti yra lengva, o atprasti sunku. Jais apsinuodijus gydymas yra labai sunkus.

Šie visi vaistai gaunami tik su receptu gydytojui pri-

Mažoji Lietuva mirtinoje tyloje

Rezistencinio sąjūdžio suvažiavimo kreipimasis į Lietuvos aukščiausiąją tarybą

Lietuvos Respublikos
Aukščiausiosios tarybos
pirmininkui
Ponui Vytautui Landsbergiui
Vilnius, Lietuva

DIDŽIAI GERBIAMAS
PONE PIRMININKE,

Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio suvažiavimas, 1990 m. rugsėjo 2 d. įvykęs Čikagoje, sveikina Lietuvos vyriausybės ryžtingas pastangas atstatyti Lietuvos valstybę. Jūsų darbams ir pastangoms nuoširdžiai pritaria už tėvynės ribų gyvenanti tautos dalis.

Okupacinė tvarka žiauriaiuteriojo Lietuvą. Dar skaudesnis likimas ištiko Mažąją arba Prūsų Lietuvą. Baisus genocidas sunaikino mūsų genčių gyvenimą, trukusį tūkstančius metų. Tačiau jis negali išbraukti tautos amžių istorijos, negali sunaikinti to krašto žmonių sukurtą kalbinio ir kultūrinio palikimo, nei jų kūrėjų bei darbuotojų kapų Nemuno ir Prieglaus krantuose. Niekas neturi galios pašalinti Baltijos gyvenimo erdvės, skirtos lietuvių tautai, nei jos lais-

vės troškimo nuo seniausių laikų.

Kai tauta keliai nepriklausomam gyvenimui, Mažosios Lietuvos rezistencinis suvažiavimas prašo Lietuvos vyriausybę nepalikti mūsų brangios tėviškos mirtinoje tyloje laisvės rūpesčiuose ir darbuose.

Su pagarba:

Algis A. Regis, pirm.
A. P. Bagdonas, sekr.
Atstovai:
Martynas Brakas
Ansas Lymantas
Ramūnas Buntinas
Ieva Ašmytė
Ieva Jankutė
V. Peteraitis
T. Andruskevičienė
Vilius Trumpjonas
J. Lampsatis

Skaitykit ir platinkit
DIRVA



APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **OBELENIŲ** apdraudos įstaigą — 6028 Mayfield Road, Suite 10, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti **ZENONUI** arba **SAULIUI** (216) 442-6810.

DRIVERS

34 CENTS/MILE

Our continuing growth has created career opportunities for Drivers. Our sleeper team service pays over 34 cents per mile driven. This increases to over 40 cents per mile after 18 months. Paid work and layover time. Full Teamster benefit package. We require the following minimums:

- 3 years experience
- Good driving record
- Drug free drivers
- Mountain experience helpful
- Relocation to Colorado required.

For more information,

CALL COLLECT
SAMMIE SMITH
(303) 289-1122

NW TRANSPORT SERVICE, INC.

EEO Employer



1990 M. KELIONĖS

NIUJORKAS—RYGA

Ten ir atgal \$795 (tik už kelionę lėktuvu)

*Skrydžiai tiesiai į Rygą iš JFK per Helsinkį

Oro linija — FINNAIR

*Skrydžiai kiekvieną trečiądienį ir šeštądienį

*Specialios kainos nuo spalio 1, 1990 iki kovo 31, 1991

*\$16 „U.S. taxes“ nepriskaičiuota.

KELEIVIAMS SU IŠKVIETIMAIS

BALTIC TOURS siūlo specialias lėktuvo kainas keleiviams vykstantiems su asmeniškais iškvietimais. Kvietėjas jus pasitiks Rygoje. Jei reikės, parūpinsim transportaciją.

LANKANTIS LIETUVOJE

Už žemas kainas galite apsistoti Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos viešbučiuose vienai arba dviem savaitėm.

HELSINKIS

Grįžtant, oro linijų kelias reikalauja praleisti vieną naktį Helsinkyje. Susisiekimas, pusryčiai, apgyvendinimas — keturių žvaigždžių Vaakuna viešbutyje; \$75 asmeniui dviese viename kambaryje. Atskiras kambarys \$109.

KELIONĖS SU Palydovais

LIETUVA IR SUOMIJA

13 dienų kelionė, 9 dienos Lietuvoje, 10 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje

Oro linija — FINNAIR

Kelionė # 106

\$1,699.00 iš Bostono ir Niujorko

Lapkričio 7-19

\$1,899.00 iš Čikagos

Vienam asm. kamb. + \$169.00

KALĖDOS IR N. METAI LIETUVOJE

15 dienų kelionė, 11 dienų Lietuvoje, 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. **Oro linija — FINNAIR**

Kelionė # 1225

\$1,799.00 iš Bostono ir Niujorko

Gruodžio 22-5 sausio 5, 1991

\$1,999.00 iš Čikagos

Vienam asm. kamb. + \$219.00

N. METAI LIETUVOJE

15 dienų kelionė, 11 dienų Lietuvoje, 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. **Oro linija — FINNAIR**

Kelionė # 1280

\$1,799.00 iš Bostono ir Niujorko

Gruodžio 29-sausio 12, 1991

\$1,999.00 iš Čikagos

Vienam asm. kamb. + \$219.00

Smulkesnėms informacijoms ir lankstinukams kreipkitės į **BALTIC TOURS • 77 Oak St., Suite 4 • NEWTON, MA 02164.**
Tel. 617/965-8080 • Fax 617/332-7781



Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE
FUNERAL HOME

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

(2)

DĖL KO GĖDA. SO-VIETINĖ "ETIKA" IR FI-LOSOFIJA".

O kaip pasibaisėtina! ža-lota tautos butis, ir ypač dvasinė būtis!

Irena Raščiuviene (spė-čiau, pedagogė) "Respubli-kos" dienraštyje (Nr. 156-57, 1990) tatau konstatuoja itin vaizdingai: "Suaugusie-jai pripranta prie griaunamų, atstatomų ir vėl griaunamų sienų, perdažomų fasadų, prie rausiamų, užverčiamų, vėl kasamų griovių, sodina-mų, raunamų, laužomų, vys-tančių, vėl sodinamų ir vėl neprižiūrimų, džiūstančių medžių ... Bet kol žmogus auga, jis privalo tikėti, kad esama neįmanomų, patvarių dalykų. Nereikia, kad (vai-kai) matytų, kaip kelisysk keičiami gatvių vardai, kaip statomi ir ardomi pamink-lai, kaip išmetami ir vėl ku-riami stabai, kaip grožimasi knygomis, o paskui drasko-mi jų puslapiai, kaip šlovina-ma, o netrukus žiauriai nie-kinama, kaip mylima ir tuoj pat nekenčiama, kaip atsiža-dama ...".

Tiek apie etikos normų irimą ar ardymą žmogui.

O įžymus sąjūdininkas, filosofijos profesorius Arvy-das Šliogeris panašiai tvirti-na, kaip ligi šiol Lietuvoje buvo dėstoma filosofija ("Respublika" Nr. 148-51, 1990): "Filosofijos iš tikrų-jų nebuvo. Tai, kas buvo dėstoma aukštosiose mokyk-lose, buvo paprasčiausia (komunistinė) ideologija, prievartinių dogmų rinki-nys" ...

Be galo ryškiai ir vaizdin-gai prabilo rašytojas Albi-nas Bernotas, šiuo metu tau-tiškai reformuoto "Pergalės" žurnalo redakcinės ko-legijos narys. Š.m. rugpjū-čio numerio (8, 1990) vedamajame su retu rūšiu jis prisimena visų laikų Lie-tuvos okupantų genocidinę politiką. "Geriausias jiems lietuvis" – jis rašo, – "tai ne gyvas lietuvis. Šiuo nerašy-tu įstatymu nuo amžių pa-kaustytos visos šėtoniško-sios galybės, besiveržian-čios prie Baltijos" ... Gi ir dabar vis buvo siekiama 'brolišku tautų' suartėjimo ir galutinio jų suliejimo, t.y. ir mūsų tautos išnaikinimo. 'Didžiojo brolio' pedagogi-ka kaip tik ir buvo pirmiau-sia sunaikinti mokytojus pa-triotus, o tada, kaip vaiz-džiai sako Bernotas, "... at-lė-kė raudonas plėšrus paukš-tis, kad išlestų mokykloje vaikams smegenis, ištrauky-tų jiems liežuvius ir, kai ge-rai pagalvoji, reikėtų tik džiaugtis, kad šiandien to-kios mokyklos auklėtiniai dar išgalim suregzti šio-kį to-kį lietuvišką sakinį, nors ir pašvepluodami " ...

Ir tada rašytojas pirštu prikišamai rodo, ligi kiek

buvo nusigyventa: "Niekur pasaulyje negirdėtas daly-kas, kad per televiziją, su be-gėdišku viešumu, matyt, jau galutinei bėdai prispyrus, tektų ne mažą vaiką, o visą tautą mokyti gimtosios kal-bos – ne vien ten kokius pusraščius juodadarbius, bet podraug ir gausią tarybinę aukštuosius mokslus baigu-sią mūsų inteligentijos armi-ją. Plaukai turėtų šiauštis, bet nesišiaušia, aprambėjom apsipratom" ...

(Na, gal kiek ir hiperbo-liškai pasišiaušta, bet, deja, tokia tendencija buvo ryš-čiai pastebėta gyvenime. Apie tai jau ir anksčiau bu-vau skaitęs ne vieno kalbi-ninko skundų.)

UGDYTI IŠDIDŽIUS ŽMONES, APRAŠYTI VI-SĄ GYVENIMĄ ...

Būta ir šviesesnių balsų – kartais ir tokių, kurie suran-da paprastų, bet aiškių atsakymų į tuos sunkaus svorio klausimus dėl tautos likimo. Lietuvių kultūros ūgis mus pribrendino Atgimimui, jie mano ir, galvočiau, teisin-gai.

Ilgame pokalbyje apie lietuvių romano patirtį ("Pergalė", Nr. 4, 1989) lietuvių literatūros istorikė prof. Elena Bukelienė dva-sinio tautos skaidrumo vaid-menį itin pabrėžia: "Apie ką bekalbėtum, ataskaitos taškas turi būti aiškus ir šva-rus – tikroji, nepagražinta, nenutylėta pažemintos tau-tos būtis. Ne partija, o tauta ir jos žmonės – vienintelė vertybė, už kurią mes atsaka-kome. Nebegalima "svyruoti kartu su partija", reikia šviesti savo tautą, ugdyti iš didžiųjų žmones, kad būtu-me verti protėvių ir turėtu-me perspektyvą išlikti ...".

Kiek anksčiau mano pa-minėtasis rašytojas Ričardas Gavelis spiriasi net daugiau. Girdi, dabar dažnai mėgstame sakyti: darė, ką galėjo, ir kad viskas iš esmės buvo gerai. "Niekad su tuo nesutiksiu. Manau, kad nepada-rėm visko, ką galėjom" ...

Kritikas prof. Albertas Zalatorius pridėjo: "... yra kūrinių, kurių žmonės nebe skaito. kam juos leisti?" ...

Bet kitas romanistas, Pet-ras Dirgėla, ne mažiau pa-grįstai galvoja, kad "literatū-ros istorijos, kaip ir apskritai istorijos, nedera nei gra-zinti, nei juodinti".

Tik ta istorija, matyt, dar labai skylėta. Neseniai tapęs "Pergalės" žurnalo vyr. redaktoriumi, rašytojas Juo-zas Aputis, o taip pat ir tem-peramentingo bruožo kriti-

kas, pvz., tuoj pabrėžė, kad Lietuvoje dar niekas nebandė rašyti istorijos tokio žmo-gaus, kuris atsisakė stoti į kolūkį. Maža to, "... mes neturim miškinų (t.y. parti-zanų) sambūrio vaizdų, kaip iš tikrųjų jis prasidėjo ir kur nuėjo. Neturim kuni-gų gyvenimo. Kariuomenės gyvenimo. Valdžios žmonių gyvenimo – visiškai. Ir tremtinių neturėjo-me visiškai (kol jie dabar patys ėmė rašyti). Galų ga-le puolusių žmonių – irgi ne" ...

REPRESUOTAS KAS DEŠIMTAS LIETUVIS. AR IŠAUŠ GIEDRA?

Tokius lietuviškos bui-ties sopulingus skundus, gė-lo šauksmus ar ateinančio saulėtekio viltis galėčiau tęs-ti valandomis. Bet paskolin-kit man keletą minučių dar trejetai balsų.

Vienas priklausytų kom-partijos dvasioj marksistiškai auklėtam istorikui Alfon-sui Eidintui, rašančiam mo-nografiją apie Nepriklausomos Lietuvos prezidentus, plačiausiai apie A. Smetoną. Ir rašančiam gana dvejopai: anksčiau daugmaž marksis-tiškai, vėliau betgi suran-dant juose ir teigiamesnių bruožų. Tas dabar madoj: buvę lenininiai totalistai vis labiau virsta demokratais – ir skubiai, nebe metais, o mėnesiais. Geras ženklas!

Taigi šis istorikas nese-niai "Gimtajame Krašte" pasmerkė blokadą, pašiepė bu-rokevičinius išgamas ir tik apgailestavo, kad per dainų šventę Vilniuje prapliupo per smarkus lietus. Taigi, blokada smaugė, užsienio lietuviui buvo sukliudyta atvykti, lietus gadino nuo-taiką, bet ūpo visvien nenu-mušo. Štai jo žodžiai: "Šventė pavyko. Išauš ir

giedra. Kas nors užsienyje, pažiūrėjęs į šios šventės įra-šus, gal ir sakys, kad tie lie-tuviai, vargšeliai, vis tik fa-natikai. Tačiau tegu kartu pagalvoja ir apie tai: kai vis-ko trūkstant ir dar per lietu-tūkstančiai apie laisvę dai-nuoja, tai toje tautoje dar yra tiek sveikatos, kad jie ir savo valstybę atkurs" ...

Atrodo, kad dvasinių jė-gų nestinga, nepaisant viso-kios demoralizacijos. Dva-sios integritetas – tai pati stipriausia garantija tautai išgyventi, valstybei atkurti, niekad nepasiduoti nevilčiai – anot Churchillio "never surrender" ...

Ir toji savimonė jau tik-rai nuostabi. Laikraštinin-kas Vytautas Katilius praėjusiu metų gruodžio mėnesį ("Švyturys", Nr. 23, 1989), taigi dar porą mėnesių prieš Nepriklausomybės paskelbi-mą, rašydamas apie sovieti-nių deportacijų bjaurumą ir žalą mūsų tautos gyvatai, liudijo, kad pagal oficialius duomenis Lietuvoje vienaip ar kitaip buvo represuotas kas dešimtas žmogus, t.y. maždaug 300,000 ir triskart daugiau, pridėdamas su jais susijusius giminystės ryšiais. Vadinasi, per vieną milijoną žmonių! "Tad kokia tautos dalis" – klausia jis baisėda-masis, – "buvo nušalinta nuo bent kiek ženklesnio da-lyvavimo rikiuojant ekono-minį, kultūrinį, o juo labiau politinį Lietuvos gyvenimą? Ar apskritai gali klestėti vi-suomenė, savanoriškai atsi-sakiusi (turbūt, netekusi?) tiekios protų? ..."

KAD NORS KARKLAS IŠAUGTŲ PRIE NUOSA-VO NAMO!

Pagaliau priminsiu pas-kutinį, poetą ir kritiką Mar-celijų Martinaitį, neseniai pasisakiusį apie "Penkiasde-

šimt tremties ir nevilties me-tų" ("Pergalė", Nr. 6, 1990) Iš visų mano cituotų tai vie-nintelis, kurį pažinau ir as-meniškai, kai jis prieš trejetą metų praskrido mūsų "Lau-kinus vakarus" prie Pacifi-ko. Gal dėl to jo pasisaky-mai mane labiau jaudino – tokie žmogiškiausi ir jaut-riausi – apie lietuvių namų išlikimą ...

Sovietiniai okupantai, ra-šo jis, "... mus turėjo ir gal dar turės, bet mes niekados nebūsim jų ... Laisvė ir ne-priklausomybė buvo netikė-tai aplinkybių, bolševikinės sistemos irimo mums suteik-ta ... Iš mūsų buvo atimta 50 metų ... Tai mus labai nutolino nuo europietiško mentaliteto, nuo lietuvių, koks jis buvo prieš pusę am-žiaus ...". Grasinimais slėg-dami, "... jie mus mokė ir vertė prarasti gėdą", nes okupantui "reikėjo žmonių be gėdos, kurie lengvai tam-pa paklusniais sistemos ver-gais ...".

Ir pagaliau poetas klaui-sia mus visus, svajojančius grįžti prie savosios žemės: "Ar grįš žemė, kai mes ją tu-rėsime? Ar būdama mūsų ji bus mūsų? Žemė žmo-gų išlaisvina labiau už visas politikas, santvarkas, revo-liucijas. Tai žinojo ateiviai (sovietai), ją iš mūsų atim-dami. Reikia nors lopinė-lis, nors atsisėsti dviese su moterimi ir dar vaiku, ir dar reikia, kad šalia augtų nors karklas, nors dilgėlė, kad tą vietą būtų galima pavadinti namais. O po žodžio namai sakomas kitas žodis – tėvy-nė" ...

Štai atsakymas tiem, ku-rie kalba apie Europos Mag-na Charta, apie "Europos namus". Kokį "Europos namą" ir kur kas įrengs, kai lietuvis su milijonais kitų Kremliaus pajungtų tautų dar vis negali sau susigrą-zinti žemės ir laisvo namo su moterimi ir dar vaikais, kas jam pavirstų tėvyne laisvos Europos tautų sąrango-jė? (Bus daugiau)

Skaityt ir platinkit
DIRVĄ



DIRVOS sukaktuvinis minėjimas-koncertas

įvyks š.m. spalio 14, sekmadienį, 2.30 v.p.p., Toronto Lietuvių namų, Karaliaus Mindaugo menėje.

Programoje: St. Lozoraitis, Lietuvos atstovas Vašingtone ir prie Šv. Sosto, Irena Kriaučeliūnienė iš Čikagos, sol. Regina Žymantaitė-Peters, sol. Eugenio Fernandi, pianistas – William Vendice.

Po koncerto kava ir pyragai. Vietos numeruotos. Įėjimas – \$9. Bilietai platinami sekmadieniais Toronto Lietuvių namuose, pas Aldoną Jankaitienę tel. 762-9183, Vytautą Matulevičių tel. 247-9710 ir Hamiltonė G. Breichmanienę tel. 1(416)627-1420.

Susipažinimo vakariene
po koncerto LN Gedimino pilies menėje.

Kaina – \$15.

"Dirvos" rėmėjų sukaktuvinis komitetas

Tarp eilučių *Vladas Vijeikis*

Atidaręs duris pamačiau Florijoną, kuris šypsojosi iki ausų. Daugiau nebegalėjo, nes neleido jo fizinės savybės. Galva tik tiek išneša.

– Tai ko dabar linksminiesi? Ar laimėjai loterijoje milijoną ar keletą?

– Mano sieloj šiandien šventė! – uždainavo Florijonas. – Gavai ką turėjai jau senai gauti.

– Kalbi mįslėmis. Kalbėk aiškiau.

– Nickas dar taip aiškiai neišdėstė kaip V. Skuodis Dirvoje. Aš senai sakiau. Nelysk į politiką. Nusisuksi sprandą. Tai ir įvyko, kaip sakiau. Pagal Skuodį tu sergi chroniško nepasitikėjimo liga. Prisikabinai prie "Švyturio" redaktorių. Esą jie tie patys, kurie komunistines idėjas skelbė, o dabar pervirto į kitą pusę.

– Ar ne taip yra?

– Taip tai taip, bet kam tau reikia lysti į užkulius? Tegul jie sau rašo, kaip nori. O tu skaityk tarp eilučių. V. Skuodis sako "Daugelis lietuviškos sovietinės spaudos redaktorių mokėjo redaguoti taip, kad skaitytojai išmoko ją skaityti tarp eilučių." O ką dabar skaitytojai įskaito tarp eilučių? Taip įpratę rašyti tarp eilučių, kad ir dabar neatsipirs pagundai parašyti, ką nors tarp eilučių. Stebėtis reikia tų skaitytojų imantrumu.

– Bet Skuodis sako, kad aš netik į žurnalistus žiūriu su nepasitikėjimu, bet ir į visą lietuvių tautą.

– Netikėk. Čia jis rašo tarp eilučių. Juk tu manim pasitiki.

– Bet jis sako, kad aš gyvendamas laisvame pasaulyje užsikimšau ausis ir užsirišau akis ir stengiuosi išsau-

goti senas ir klaidingas pažiūras bei įsitikinimų steoreotipus, kurie dabar jau tiktu muziejams.

– Čia Skuodis pataikė. Tu tikrai tinki muziejui. Norėčiau pamatyti tavo iškamšą kur nors Balzeko muziejuje. Tu tik pagalvok. Paklausei, kas tie 54 egz. "Švyturio". O tau ir davė atsakymą. Tie pasiunčiami knygų rūmams ir Sovietų Sąjungos bibliotekoms. Tik 54 bibliotekos? Visoje Sovietų Sąjungoje? Dabar man aišku, kodėl Sovietų Sąjunga taip nusibankrutino. Tik 54 bibliotekos!

– Matai, ir tu pripažįsti, kad Skuodis ne viską žinas. Pagyvenęs vos porą metų Amerikoje kritikuoja Amerikos lietuvių veiklą. Aš Lietuvoje gyvenau daug ilgiau. Tad kodėl aš negaliu ištarti vieną kitą kritikos žodį, kas dabar vyksta Lietuvoje?

– Negali, – nukirto Florijonas, – ką gali tu pasakyti apie Lietuvos gyvenimą, jei gu čia atvažiuojantieji ministrai nesugeba atsakyti į paprasčiausius klausimus. Labai gerai apibūdino susitikimus su Lietuvos ministrais "Draugas". "Išvadoje, atvažiuojantieji dažniausiai kalba bendrybėmis. Į atskirus klausimus, ypač ekonominius, atsakymų neturi.

– Tai ko jie čia atvažiuoja?

– Tu ir vėl išokai į rūtų darželį. Ne tavo reikalas klausinėti. Tavo reikalas vykdyti. Gerai sakė V. Skuodis. Tu sergi chronišku nepasitikėjimu. Turi eit pas daktarą.

– Eičiau, bet nežinau tokių daktarų, kurie tokias ligas gydo.

– Tave sunku bus pagydyti. V. Skuodis sako, kad tu

su nepasitikėjimu žiūri net į visą lietuvių tautą.

Čia jis nudailino. Aš tik noriu žinoti, kur dingio tie visi kovotojai, kurie per eilę metų kentėjo.

– Reikėtų juoktis iš tavo naivumo. Bet aš nesijuoksiu. Tik pasakysiu, kad tikruosius kovotojus pastūmė į šalį oportunistai ir gerai išsivyskylizavę prisitaikymo moksluose. Tam jie treniravosi ilgus metus. V. Skuodis sako, kad tu manai, kad dabartinių spaudos darbuotojų tarpe yra daug "užsislėpusių komunistų", kurių dabartinis patriotizmas yra netikras.

– Tai kad savo laiške jis neįrodė, kad taip nėra.

– Skaityk tarp eilučių. Dar neišmokai?

– Skaityk, skaityk, bet ką Skuodis rašo tarp eilučių? Kaip skaityti jo kritiškus straipsnius? Irgi tarp eilučių?

– Nusiramink. Susinervinęs prirašysi virš ir tarp eilučių.

– Bet vistiek norėčiau žinoti, kada jie meluoja ir kada teisybę sako.

– Nusiramink. Dar kartą kartoju. V. Skuodis tokios prigimties, kad jis visus moko. Pakliuvai į pamokintinų tarpą. Gavai per nosį. Taip tau ir reikia. O iš viso to turėtum išmokti šio bei to.

– Ko?

– Mokėk rašyti tarp eilučių. Prie visų valdžių būsi ponas. Mokėk prisitaikinti. Skuodis sako, kad visa Lietuva taip darė. Kaip jis taikstėsi ar dar taikstosi? Paskaityk Skuodžio straipsnį tarp eilučių. Jis rašo, kad tu puikus vyras. O tu šiaušiesi. Fui!

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

DETROIT

MARIJŲ SAYŲ – SAJAUSKĄ PRISIMENANT



A.A. Marius Sajauskas

1990 m. birželio 23 d. Macomb Hospital Center ligoninėje mirė Marius Sayus – Sajauskas sulaukęs 70 metų, gyvenęs Detroite ir ilgai reiškęs lietuvių visuomeninėje veikloje.

Gimė 1919 m. liepos 16 d. Tauragėje, baigė Aukštesniąją Kultūrtechnikos mokyklą Kedainiuose. Karo audrų išblovėtas gyveno Hamburge, Vokietijoje, iš ten emigravo į Angliją ir sukūrė šeimą.

1953 m. su žmona Jūratė atvyko į Ameriką ir apsigyveno Detroite, dirbo Fordo bendrovėje Mt. Clemens Chemijos laboratorijoje kaip vyresnysis technikas. Už sugestijas patobulinti darbo procesą kelis kartus buvo apdovanotas premijomis.

Marius Sayus – Sajauskas buvo kuklus, ramaus būdo, su visais gražiai sugyveno, rėmė organizacijas, lietuviškas parapijas ir jaunimo stovyklą "Dainava", tačiau į visuomeninę veiklą nesiveržė, bet visuomet atėidavo kur galėdavo padėti. Priklausė Z. Mikšienės dramos teatrui. Kviečiamas neatsisakydavo vaidinti, Teatro festivalyje, Chicagoje, buvo išrinktas žymiausiu Detrito Sambūrio aktorium. Organizacijų renginiuose Marius deklamodavo savo kūrybos eilėraščius. Buvo Dievo Apvaizdos parapijos narys, Tačiau kaip turintis gražų balsą dalyvavo S. Slizio vadovaujamame chore. Šv. Petro parapijoje ir vėliau šv. Antano parapijoje.

Birželio 26 d. Harris laidojimo namuose rožinį sukalbėjo kun. Viktoras Kriščiunevičius, kun. Alfonsas Babonas ir dalyviai. Laidojimo direktorė Y. Zaporackienė davė trumpą velionio biografiją, pareiškė užuojautą žmonai Jūratei ir giminei, paskaitė B. Brazdžio eilėraščių "Kapas svetur". Po jos žodį tarė ir užuojautą pareiškė Stefanija Kaunelienė – šv. Antano parapijos choro vardu, Mykolas Abarius – LŠST vardu ir žmonos

Jūratės brolio sūnus kun. Benediktas Sigitas Jurčys – gimiinių vardų. Švyturio j. šaulių kuopos vicepirm. Juozas Kinčius ir šaulys Vacys Šlusnys per rožinį ir atsisveikinimą dalyvavo su kuopos vėliava. Atsisveikinimas baigtas Lietuvos himnu.

Birželio 27 d. Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje už velionio vėlę šv. Mišias koncelebravo kun. Benediktas Sigitas Jurčys, kun. Viktoras Kriščiunevičius ir kun. Alfonsas Babonas, kunigams patamavo L. Heiningas, skaitinius skaitė Jonas Mikulionis, giedojo šv. Antano parapijos choras vadovaujamas muz. S. Slizio. Po mišių iš kasetės buvo perduotas duetas "Maria Mater Greta", kurį giedojo velionis Marius ir muz. S. Slizys. Po atliktų liturginių pamaldų 43 automobilių vilkstinės velionis amžinam poilsiui buvo nulydėtas į Švento kapo kapines. Tėvui B.S. Jurčiui OFM, kun. Viktorui Kriščiunevičiui ir kun. Alfonsui Babonui, sukalbėjus laidojimo maldas ant velionio karsto T.B.S. Jurčys užbėrė Palangos gintaro ir Lietuvos žemės. Elena Žukauskienė paskaitė St. Santvaro eilėraščių "Niekados nebegrįši tu", sugiedojome Marija, Marija ir dėdami ant karsto po gėlę atsisveikino me su velioniu. Yolanda Zaporackienė velionio žmonos Jūratės vardu padėjo višiams prie šių laidotuvių prisidėjusiems ir pakvietė į Švedų svetainę pietų.

Mielas Mariau, ilsėkis ramybėje svetingoje Amerikos žemelėje!

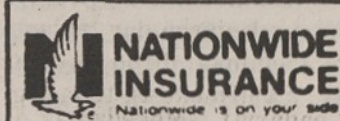
A. Grinius

MIRĖ BRONISLAVA PLEČKAITIENĖ

Rugsėjo 18 d. mirė Bronislava Plečkaitienė sulaukusi 84 metus amžiaus. Po atlaikytų Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje pamaldų rugsėjo 20 d. buvo palaidota Švento kapo kapinėse.

PARAPIJOS GEGUŽINĖ-PIKNIKAS

Šv. Antano parapijos gegužinė-piknikas, rengiamas aukų rinkėjų, šiais metais įvyks spalio 28 d. Šiam parapijos renginiui reikalingi loterijos fantai, aukos ir darbininkai.



APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6028 Mayfield Road, Suite 10, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.



Superior Savings
ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.

Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.

Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.





Dirvos pirmojo leidėjo Apolono B. Bartusevičiaus namas, 2006 St. Clair Avenue, tebestovi ir šiandien netoli Clevelando centro, kur aštuonioliktojo šimtmečio pabaigoje buvo įsikūrusi Clevelando lietuvių kolonija.

Namo nuosavybę liudija prie pat stogo akmenyje iškalta Bartusevičiaus pavardė lenkiškoje transkripcijoje – A.B. Bartoszewicz.



A. B. BARTUSEVIČIUS.

P-nas A. B. Bartusevičius yra vienas iš žymiausių biznierių tarpe Clevelando lietuvių.

P-nas A. B. Bartusevičius paeina iš Kauno gubernijos, Panevėžio apskrįčio, Pompenų miestelio. Gimė Balandžio 18 d., 1873 m. Pradinį mokslą įgyjo dviklesėje mokykloje. Budami tėvai neturtingi ir negalėdami leisti sunausti augštesnį mokslą, sumanė išmokyti kokio nors amato, kad vėliau galėtų užsidirbti duoną. A. B. Bartusevičius pasirinko amatą dailystės, kurio ir pradėjo mokintis. Užbaigęs mokslo terminą, pradėjo galvoti apie Ameriką, aukso šalį. Neilgai galvojęs, apleido gimtinį kraštą ir išvažiavo į Ameriką. Balandžio 8 d., 1793 m., pasiekė Ameriką ir apsigyveno Buffalo, N. Y. Atvykęs į Ameriką, visų pirma pradėjo rūpintis patapti šios šalies piliečiu ir po trumpo buvimo išsiėmė pirmas pilietystės popieras. Tais metais Amerike buvo didelė bedarbė, nes buvo prezidento rinkimai. Laimėjus demokratų partija ir išrinkus antrą syk Suv. Val. prezidentą Grover Cleveland, bedarbė dar labiau padidėjo. Tuomet dirbtuvėse darbininkai dirbo tik vieną dieną savaitėje ir už labai mažą užmokestį, teip, jog pragyvenimas vos galima buvo padaryti. Mokėdamas dailystės amatą, bet negalėdamas tame amate gauti darbo, pradėjo galvoti apie biznį arba mokintis kito amato. Galiausiai nutarė mokintis barzdaskutystės. Pramokęs barzdaskutystės, 1895 m., atvyko į Clevelandą ir užsidėjo barzdaskutyklą. Dirbdamas sunkiai ir taupydamas pinigus bėgyje 8 metų sutaukęs kiek pinigų 1903 m. sumanė užsidėti salioną, nes patyrė, kad yra geras biznis. 1904 m. pradėjo vesti agentūrą laivakorčių, siuntimą pinigų į Europą, apdraudimą nuo ugnies ir pirkimą bei pardavimą namų. Buvo vienas iš organizatorių Clevelando Lietuviškos Namų ir Paskolos

BOSTON

KALBĖJO STASYS LOZORAITIS

Tautos šventės minėjime.

Bostone rugsėjo 16 d. pagrindiniu kalbėtoju buvo Lietuvos atstovas Stasys Lozoraitis, o meninę programą atliko Bostono lietuvių etnografinis ansamblis "Sodauto", vedamas Gitos Kupčinskienės.

Stasys Lozoraitis ryškino paskutinius įvykius Lietuvoje, rišdamas juos su mūsų tautos praeimi ir pastangomis išlaikyti savo valstybę, tautinį identitetą ir kultūrą bei papročius. Jis nupaskojo, kaip prieita prie Kovo 11-tosios deklaracijos paskelbimo, kaip ir kodėl priimtas vad. moratoriumas, kiek ir kokios susilaukta iš kitų valstybių paramos, kodėl Sovietų S-ga delsia derybų su Lietuva pradėjimą, ko iš tų derybų galima laukti, kokia jo pozicija Lietuvos vyriaus-

sybės atžvilgiu, kiek daug išcivija yra padėjusi Lietuvai ir toliau turėtų padėti, kodėl mes turime didžiuotis Lietuvos istorija ir privalome pasitikėti savo jėgomis.

Publika stipriai plojimu pritarė jam, kai jis pareiškė, kad pripažįsta ir remia dabartinę Lietuvos vyriausybę, bet virš jos yra Lietuvos Aukščiausioji Taryba, o virš šios – Vasario 16-sios aktas, kurio atstatymas įpareigoja mus visus. Kas veikia prieš šią Lietuvos vertybių gradaciją, tam jis, kaip laisvos Lietuvos atstovas, nepritaria ir nepritar.

Minėjimą atidarė, pravedė ir uždarė LB Bostono apylinkės pirmininkas Dr. Romas Buivydas, talkinamas Gintaro Čepo, kuris perdavė informaciją apie darbus, reikalingus skubiai atlikti Lietuvos reikalui.

MIRĖ DR. P. BIZINKAUSKAS

Rugsėjo 19 d. Cushing

ligoninėje po ilgos širdies ligos mirė Dr. Petras Bizinkauskas iš Brocktono, tesulaukęs 64-rių metų. Palaidotas rugsėjo 22 d.

Dr. Petras Bizinkauskas, gimęs So. Bostone, į Brocktoną persikėlė prieš 33-jus metus, nuo jaunystės reikėsi lietuviškoje veikloje. 1970 m. baigęs mokslus daktaro laipsniu švietimo srityje, buvo profesoriumi State kolegijoje Bridgewaterje, kur suorganizavo Baltų kultūros klubą. Brocktone jo iniciatyva ir pastangomis miesto švietimo rėmuose kurį laiką veikė lietuvių kalbos kursai.

Lietuviškuose baruose stipriausi Dr. Petro Bizinkausko pėdsakai liko Lietuvos Vyčių veikloje.

RENGINIAI

• **LAPKRIČIO 10 d. 6 val. 30 min.** vakaro Sandaros salėje, Brocktone metinis Balfo skyriaus pobūvis.

• **LAPKRIČIO 10 d. 7 val. 30 min.** vakaro Maironio parke Shrewsbury Lietuviškosios Skautybės Fondo vakaras.

• **LAPKRIČIO 17 d. 7 val.** vakaro So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos salėje Tautinės sąjungos Bostono skyriaus veiklos 50 metų sukakties minėjimas ir Dirvos jubiliejaus vajeaus vakaras.

• **1991 M. KOVO 24 d. 3 val.** po pietų First & Second Church salėje Bostone sol. Lilijos Šukytės koncertas, akompanuojant dr. Vyteniui Vasyliūnui. Koncertą rengia Naujosios Anglijos baltų draugija.

• **1991 m. BALANDŽIO 7.** So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos trečio aukšto salėje koncertas, kurio programą atliks sol. Irena Milkevičiūtė, sol. Virgilijus Noreika ir pianistė Gražina Landsbergienė – visi iš Lietuvos.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

Juozas Mikonis
Realtor, Notary Public

East Shore Realty

Namų ir žemės pardavimas - nuomavimas

Bus. phone: 481-6900
Home phone: 531-2190

18021 Marcella Road Suite 2
Cleveland, Ohio 44119

Bendrovės. Suorganizavus bendrovei patapo jos izdininku, kuriuo yra ir iki šių dienų.

Matydamas reikalą įsteigimo ir antros panašios bankinės bendrovės, kuri vestų biznį tarpe svetimtaučių, 1914 m. įsteigė bankinį namą vardu: The St. Clair Ave. Savings & Loan Co., kurios patapo prezidentu ir juom yra iki šios dienos. Jausdamas reikalingumą Clevelande lietuviško laikraščio, 1916 m. suorganizavo naują bendrovę vardu The Ohio Lithuanian Publishing Co., kurios teipgi paliko prezidentu. Minėta bendrovė išleidžia lietuvišką savaitinį laikraštį vardu "Dirva."

P-nas A. B. Bartusevičius pasakoja, kad kiekvienas, kurs nori šioje šalyje pagerinti savo buvį, turi iš sykiu sunkiai dirbt, būti kantrus, taupyti uždirbtus pinigus, mokintis angliškos kalbos ir griebtis už kokio nors biznio. Užsidėjus kokią biznį iš sykiu teipgi yra sunku, reikia nemažai padėti triuso ir pavargti iki pats biznis savaimi pradeda nešti pelną. Darbas ir pačedumas bei biznio siekimas tik užtikrina žmogui ateitį.



Dirvos dabartinis pastatas, į kurį 1975 metais buvo perkelta redakcija ir spaustuve, yra 6116 St. Clair Avenue, apie keturiasdešimt blokų į rytus nuo pirmojo Dirvos pastato. Priešais Dirvą, kitoje gatvės pusėje, yra slovėnų laikraščio "Ameriška Domovina" redakcija ir spaustuve.



Jungtinis choras – Clevelando Dievo Motinos parapijos ir Toronto "Volungė" – koncertavęs PLB IV Kultūros Kongrese.

Lietuvių Dienos Clevelande

1990 spalio 20-21 dienomis Clevelande įvyksta Lietuvių Dienos, kurias rengia LB Clevelando apylinkė. Spalio 20 d., šeštadienį, įvyks aukšto meninio lygio koncertas, kurio programą atliks pianistai Vytas Bakšys ir Leokadija Paulauskaitė-Kanovičienė, solistė Virginija Bruožytė, jungtinis Clevelando Dievo Motinos parapijos ir Toronto "Volungės" choras.

VYTAS BAKŠYS gimęs Bostone, 1982 metais New England Conservatory of Music įgijo pianino muzikos bakalaurą laipsnį. 1983 New Yorko valstybiniame universitete magistro laipsnį. Dėsto piano, choro, balso ir modernios muzikos kursus siekdamas tolimesnių mokslo laipsnių. Pavieniai ir grupiniai dalyvavęs koncertuose

Europoje ir Šiaurinės Amerikos kontinentuose. Dirbo ir dalyvavo su pasaulinio garso dirigentais ir kompozitoriais. Yra dalyvavęs koncertuose su visa eile lietuvių solistų ir instrumentalistų. PL IV-to Kultūros kongreso metu atliko programą su Clevelando ir Toronto jungtiniu choru.

LEOKADIJA PAULAUŠKAITĖ – KANOVIČIENĖ gimusi Lietuvoje, baigė Vilniaus konservatorijoje fortepijono klasę. Vėliau baigė Maskvos konservatoriją specializuodamasi kamerinėje muzikoje. Dėstė Vilniaus konservatorijoje 7 metus fortepijoną. Koncertavo Lietuvoje kaip solistė, akompaniatorė dainininkams, instrumentalistams ir Lietuvos styginiam kvartetui. Atvažiavusi į Kanadą dėstė Royal Conservatory of Mu-

sic fortepijoną. Yra koncertavusi Kanadoje kaip solistė ir akompaniatorė. Su pianistu V. Bakšiu ir jungtiniu choru atliko programą PL IV-to Kultūros kongreso metu.

VIRGINIJA BRUOŽYTĖ gimusi Australijoje, koncertavo įvairiuose kraštuose su "Svajonių" ir "Svajonių aidai" muzikos vienetais. Šiuo metu Cleveland Institute of Music studijuoja dainavimą ir operą.

CLEVELANDO LIETUVIŲ DIEVO MOTINOS PARAPIJOS choras įsisteigė 1982 m. rudenį. Pirmas choro pasirodymas buvo tų pačių metų Kalėdinėse piemenėlių mišiose. Didesnę choro dalį sudarė jaunesnio amžiaus dainininkai. Panaši proporcija pasiliko iki šandien, nors choro sąstatas visą laiką gerokai keitėsi. Nuo įsisteigimo iki šandien, choras bažnyčioje gieda tik didesnių bažnytinių švenčių bei tautinių įvykių proga.

Choras pasirodė kelis kartus su Grandinėle atlikdami koncertus įvairiomis progomis.

1987 metais, Lietuvos Krikščionybės 600 m. Jubiliejaus proga choro veikla buvo ypatingai aktyvi. Koncertai Clevelande ir Rochesterioje, dalyvavimas jungtiniame lietuvių chore Romoje pareikalavo iš choro daug pastangų, darbo ir išlaidų.

1988 metais su "Volungės" choru koncertas Toronte žavėjo apie 800 PL IV-to Kultūros kongreso dalyvių. Vėliau jungtinis koncertas su Rochesterio choru. Dalyvauta keletoje baltiečių rengtų koncertų programų. Ruošiama velykinių ir kalėdinių giesmių juostelė, kuri pasirodys netolimoje ateityje.

Chorui, nuo pat pirmųjų dienų, vadovauja muzikė Rita Čyvaitė-Kliorienė. Ji dirbo su vokaliniu vienetu "Nerija". Aktyviai prisideda prie "Grandinės" ir lituanistinės mokyklos darbo. Priklauso VII-sios Dainų Šventės mu-



KVIETIMAS

MALONIAI KVIEČIAME VISUS Į DIRVOS 75 METŲ SUKAKTIES ŠVENTĘ SEKMADIENĮ, SPALIO 7

10 val. pamaldos Dievo Motinos šventovėje.
Gieda *Aldona Stempužienė* ir *Dievo Motinos Parapijos Choras*.
Dirigentė ir vargonais groja *Rita Kliorienė*.

12 val. Dirvos sukakties akademija
Dievo Motinos parapijos auditorijoje.
Mero proklamacija.
Pagrindinė kalba – *Jaunutis P. Nasvytis*.
Redaktorių *Balio Gaidžiūno, Jono Čiuberkio* ir *Vytauto Gedgaudo* pagerbimas.

6 val. vakare DIRVOS jubiliejinis banketas
Lietuvių Namų salėje.
Iškilminga Vakarienė.
Los Angeles Vyrų Kvarteto koncertas.

Sustiprinkime DIRVĄ deimantine bičiulyste, dalyvaudami jos 75 metų sukakties įvykiuose.

DIRVOS 75 METŲ
SUKAKTIES KOMITETAS

zikinei komisijai. Šią vasarą dalyvavo Lietuvos dainų šventėje.

TORONTO VOLUNGĖS choro pradžios reikia ieškoti 1975 metais įsikūrusiam lietuvių oktetui, kuris 1980 metais tapo mišriu choru.

Nuo 1980 metų choras subrendo į stiprų muzikinį vienetą, nuolat tobulėdamas dainavimo srityje, pasirinkdamas ir pasigerėtinai išpildydamas vis sudėtingesnę repertuarą. Jų lietuviškos dainos yra nuskambėjusios ne tik Kanadoje, bet Anglijoje ir Amerikoje.

Volungės choras praturtino savo dainą ne vieną minėjimą, koncertą, tautinių šokių šventę. Religinė muzika randa ypatingą vietą choro repertuare. Religinio turinio koncertai Kalėdų proga yra tapę tradicija.

Choras yra išleides keletą plokštelių.

Žvelgiant į ateities perspektyvas, dėmesys krypta į dainuojantį jaunimą. Volungė prie savęs priglaudžia Maironio mokyklos vaikų chorą parodydama, kad dai-

nos džiaugsmas jungia peržengdamas amžiaus ribas.

Volungė išvystė bendradarbiavimą su jaunais solistais Anita Pakalniškyte ir Jonu Vaškevičiumi. Reikšmingas savo įnašu yra kompozitorius akompaniatorius Jonas Govėdas.

Volungės chorui vadovauja muzikė Dalia Skrinškaitė-Viskontienė. Ji yra aktyvi muzikiniame gyvenime. Priklauso VII-sios Dainų Šventės muzikinei komisijai.

Clevelande ir apylinkių lietuviai turės retą progą išgirsti koncertą, kuris prilygs ta amerikiečių koncertams. Šiam koncertui buvo parinkta atitinkama salė, talpinanti 540 klausytojų. Mums reikia parodyti, kad mokame įvertinti savo menines pajėgas, ypač kai bilietų kainos yra veik per pus mažesnės negu tokio lygio amerikiečių koncertų.

Pr. Joga

• **ALEKSAS PLAVIČIUS**, Clevelande, Dirvai paremti įteikė auką 25 dol. Ačiū.



Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nušimčius Už:

Taupymo Saskaitas, Certifikatus, IRA, Čekių Saskaita, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

A. A.

ONUTEI ŠLAPAITIENEI

Lietuvoje mirus, jos broliui PRANUI PETRAIČIUI ir jo šeima, reiškiamo gilia užuojauta.

Danutė ir Arvydas
Kiziai



LSS TP v.s. F. ŠAKALYS CLEVELANDE

Sekmadienį, rugsėjo 30 Dievo Motinos parapijos mažojoje salėje Clevelando Skautija ir svečiai susitiko su JAV viešiniu Lietuvos Skautų Sąjungos Tarybos Pirmininku, v.s. Feliksą Šakaliu ir kartu praleido labai jaukią, įdomią popietę.

Nuostabaus patvarumo ir energijos Vyriausias Lietuvos Skautijos Vadovas atvyko tiesiai iš Skautijos suėigos Chicagoje ir čia lengvai įsijungė į jo laukusiųjų ratą. Aprašymas seks vėliau.

Trečiadienį, apžiūrėjęs Niagaros krioklius, v.s. F. Šakalys lankysis Rochester, N.Y.

SKAUTIJOS METINĖ ŠVENTĖ

Spalio 22 d., pirmadienį, Clevelande bus paminėta Skautijos Lietuvoje įkūrimo šventė, kurioje svečiais bus pravažiuojas 46 asmenų Vilniaus Pedagoginio Instituto liaudies dainų ir šokių ansamblis "Šviesa".

Skautijai pirmuosius žingsnius pradėjus Vilniuje 1918 metais, ir 1989 metais atsikūrus taip pat Vilniuje, svečiai iš Tėvynės bus tary-

tum ranka paliečiamas abiejų datų ir testinumo simbolinis ryšys. Minėjimo eiga bus paskelbta sekančiame Dirvos numeryje.

Širdinga padėka Dievo Motinos parapijos klebonui kun. Gediminui Kijauskui, S.J., leidusiam naudotis patalpomis ir visiems, sutikusiems savo namuose priimti svečius. Ryšininke tuo klau simu yra s. Ona Šilėnienė, tel. 531-8207.

Ansamblis į Clevelandą atvyks spalio 21 d., sekmadienį 5 v.v. ir iš čia sekanti antradienio rytą vyks į Vašingtoną.

• VALDONĖ ŽIEDONIENĖ, Willoghby Hills, Oh., užsiprenumeravo Dirvą savo motinai P. Karosienei Floridoje. Sveikiname naują skaitytoją.

• VITA IR RIMAS AUKŠTUOLIAI, Highland Hts, Oh., prie prenumeratos pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• L. NAGEVIČIUS, Parma, Oh., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• CLEVELANDO ŠAULIŲ KUOPŲ pirmininkai V. Čečys ir A. Pautienis, Dirvai paremti atsiuntė auką 20 dol. Ačiū.



Clevelando merui Michael R. White pasirašant proklamaciją, stebi Vilties D-jos pirmininkas dr. Viktoras Stankus, Sukakties rengimo komiteto pirm. Juozas Stempužis, Dirvos redaktoriai Stefa ir Vytautas Gedgaudai, Dievo Motinos parapijos klebonas kun. Gediminas Kijauskas, S.J.
V. Bacevičiaus nuotr.

Dirvos pagerbimas Clevelando rotušėje

Rugsėjo 27, ketvirtadienį, miesto valdybos rūmuose Dirvos sukakties komiteto delegaciją priėmė meras Michael White.

Delegacijoje buvo kun. Ged. Kijauskas, Dirvos vyriausias redaktorius Vytautas Gedgaudas, redaktorė Stefa Gedgaudienė, Vilties d-jos pirm. Dr. Viktoras Stankus, Sukakties komiteto pirm. Juozas Stempužis, komiteto nariai – Vladas Blinstrubas, Jadvyga Budrienė, Ingrida Bublienė ir Anastazija Mackuvienė. Svečių tarpe buvo Draugo atstovas Vacys Ročiūnas, Ona Šilėnienė, O. Razgaitienė ir Vladas Bacevičius, kitų tautybių spaudos ir radijo atstovai.

Meras Michael White, pagerbdamas Dirvą jos 75-rių metų sukakties proga, iškėlė virš miesto rūmų Lietuvos trispalvę, kuri plevėsuos ištisą savaitę, ir taip pat pasirašė proklamaciją.

Mero ceremonijų kambaryje Dirvą pasveikino Slovėnų laikraščio DOMOVINA redaktorius MATT SUSEL,

vokiečių laikraščio GERMANIA redaktorė JOHANA ROTH, Tautybių radijo vedėjų vardu vokiečių programos vedėja IDA PETERS ir Tautybių sąjūdžio vicepirmininkas VACLAV HYVNAR.

Red. Stefa Gedgaudienė ir Sukakties k-to pirm. Juozas Stempužis padėjo merui už išskirtinį dėmesį Dirvos laikraščiui.

Po oficialios dalies mero štabo nariai, tautybių laikraščių ir radijo atstovai ir visi svečiai buvo pavaišinti gražiam mero svečių kambaryje. Vaisės paruošė Jadvyga Budrienė, talkinama Onos Šilėnienės ir O. Razgaitienės.

(jst)

• IZABELĖ ORLOWS, Clevelande, užprenumeravo Dirvą Daliai Greenawald, Sinclairville, N.Y. Sveikiname naują skaitytoją.

• BALYS GAIDŽIŪNAS persikėlė į naują "condo" namą. Jo adresas: 6737 Olde Field Ct. Mentor, OH 44060. Telefonas: 946-2138



DIRVOS Sukaktuvinis Vajus Clevelande ir Ohio valstijoje

Kazimieras ir Elena	
Pociiai, Beverly Shores ..	200.00
Dievo Motinos Nuolatinės	
Pagalbos parapija ..	100.00
Tėvai Jėzuitai	75.00
LTM Čiurlionio	
Ansamblis	100.00
Ona Naumanienė	15.00
Joseph N. Glebus	25.00
Dr. Juozas Šonta	50.00
Lietuvių klubas	75.00
Milda ir dr. Edmundas	
Lenkauskai	100.00
Dainavos jaunimo	
stovyklos globos	
komitetas	25.00
Juozas Mikonis	25.00
Clevelando lietuvių	
Šv. Jurgio parapija ..	75.00
Vincas Kizlaitis	55.00
Elena Janulis	50.00
Ateities Klubas	25.00
Eufemija ir Balys	
Steponiai	25.00
Grandinė	25.00
Aleksandra ir Liudas	
Sagai	25.00
Ona Mikulskienė	25.00
Jūrų Budžiai ir	
Skautininkai	75.00
DLK Birutės draugija ..	75.00
ALT S-gos Clevelando	
Skyrius	100.00
Clevelando Lietuvių	
Pensininkų klubas	75.00

Nuoširdžiai dėkojame už
sukaktuvines aukas.

Vajaus komitetas maloniai
prašo aukas siųsti šiuo adresu:
DIRVA - 75
P.O. Box 603206
6116 St. Clair Ave.,
Cleveland, OH 44103

• JEI PLANUOJATE
atnaujinti savo virtuvę ar vonią, aplankykite parodą kitchen / bath and Home Beautification Expo, kuri vyks spalio 11-14 dienomis I-X Center. Paroda atidaryta ketvirtadienį ir penktadienį nuo 4 v.p.p. iki 10 v.v. ir šeštadienį - sekmadienį nuo 11 val. ryto iki 6 v.v.



DIRVOS deimantinio jubiliejaus BANKETAS

įvyksta sekmadienį, spalio 7, 6 val. vak.
Lietuvių namų salėje, 877 E. 185 St. Cleveland, OH 44119

dalyvaujant garsiajam
LOS ANGELES VYRŲ KVARTETUI
ir
Pianistei RAIMONDAI APEIKYTEI.

Skambios, trankios ir lyriškos dainos. Įdomūs ir juokingi pasakojimai iš kelionės po Lietuvą.

IŠKILMINGA VAKARIENĖ SU VYNU,
kokteiliai ir užkandėliai.

Vakarienės metu instrumentinis trio gros lengvą muziką.

Gražiausia proga pabendrauti
su svečiais iš kitų miestų.

BILIETAI - \$25 ASMENIUI.

Prašom rezervuoti vietas pas
Jadvygą Budrienę tel. 216 / 486-3912, ar
Anastaziją Mackuvienę tel. 216 / 692-2031.

VISI LABAI NUOŠIRDŽIAI KVIEČIAM!

Dirvos 75 Metų
Sukakties Komitetas



Lietuvių radijo programa TĖVYNĖS GARSAI girdi ma sekmadieniais iš ryto nuo 8 iki 10 val. per WUJC radijo stotį, FM banga 88.7 ir vakare nuo 7 iki 8 val. per WCPN stotį, FM banga 90.3.

Lietuvos naujienos, Clevelando kronika, Keliaujančio mikrofono pasikalbėjimai, lietuvių tautinė ir liaudies muzika.

TĖVYNĖS GARSŲ radijas yra ištikimas bičiulis. Jis visus aplanko, kurie tik jo klausosi.

DIRVA

DIRVOS deimantinio jubiliejaus paminėjimo pokylis rengiamas spalio 21 d. Martinique restorane, Chicagoje. Visuomenė nuoširdžiai kviečiama dalyvauti.

Rezervacijoms prašome skambinti Irenai Kriaučeliūnienei tel. 708 / 301-8183 arba vakarais Vidai Jonušienei 708 / 448-4520.

LB TARYBOS TREČIOJI SESIJA

Spalio mėn. 5, 6 ir 7 dienomis Detroito Airport Hilton Inn viešbutyje įvyks JAV LB XII-tosios Tarybos trečioji sesija, kurioje dalyvaus Tarybos nariai, Krašto valdyba, PLB pirmininkas dr. Biliauskas ir kt. Sesijoje taip pat kviečiama dalyvauti ir lietuvių visuomenė. Įėjimas nemokamas. Suvažiavimas prasideda spalio 5 d. 10 val. ryto ir tęsis visą dieną. 7 val. vak. atidaroma antrojo Lietuvos prezidento Aleksandro Stulginskio, kuris buvo ištremtas į Sibirą ir mirė Lietuvoje, paroda. Bus išstatyta 40 rėmų, kuriuose tilps nuotraukos, paveikslai, raštai ir asmeniškai suvenirai iš prezidento gyvenimo.

Šeštadienį posėdžiai pra-

sidės 9:00 val. ryto ir vyks visą dieną, o 6:00 val. vak. bus banketas, kuriame meninę programą atliks Kauno Muzikinio Teatro solistas Egidijus Mažintas. Įėjimas į banketą 20 dol.

Suvažiavimas baigsis sekmadienį. 9:00 val. ryto bus šv. Mišios viešbučio patalpose, o po to vėl vyks posėdžiai. Šio suvažiavimo pagrindiniai rūpesčiai bus pasikeitimai Lietuvoje ir veiklos derinimas bei jos konkretūs uždaviniai.

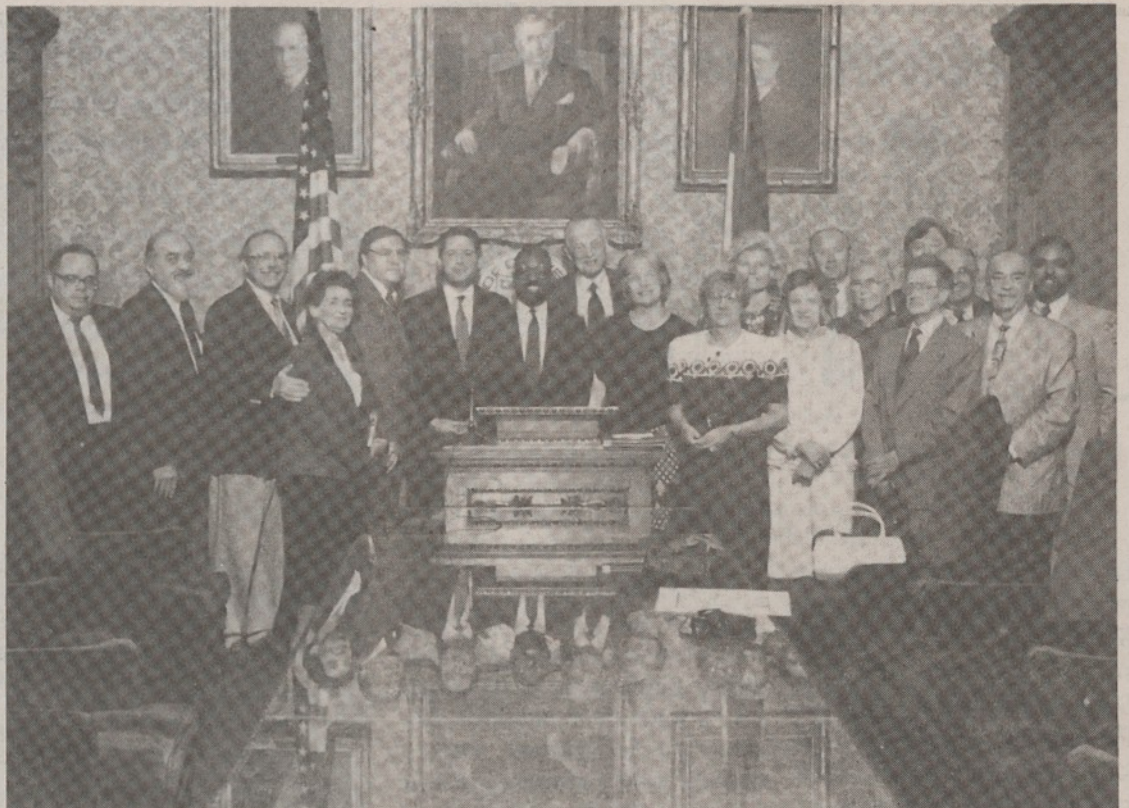
Suvažiavimą globoja JAV LB Michigano apygarda.

Visi Detroito ir jo apylinkių gyventojai maloniai kviečiami dalyvauti suvažiavime, parodoje ir bankete.

• **ALGIRDAS IR ALDONA BRAZIAI**, Palos Heights, Ill. atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **DIRVAI** paremti loterijos knygučių šaknelės su aukomis, prašom nedelsiant grąžinti O. Daškevičienei, 7254 S. Troy St., Chicago, IL 60629. Norint įsigyti daugiau, skambinti Ir. Kriaučeliūnienei, (708) 301-8183.

• **B. NORKŪNAS**, per Dirvos vajeaus komitetą De-



Dirvos redaktoriai, Sukaktuvinio komiteto nariai ir dalis svečių Clevelando miesto savivaldybės rūmuose susitinka su miesto meru paminėti Dirvos 75 metų sukaktį. Iš kairės: dr. Matt Susel, George Djelic, August Pust, Johana Roth, dr. Viktoras Stankus, Michael Polensek, meras Michael R. White, Vytautas Gedgaudas, Stefa Gedgaudienė, Ida Peters, Ingrida Bublėnė, Anastazija Mackuvienė, Vladas Blinstrubas, Sally Blinstrubas, Vacys Rociūnas, Vaclov Hyvnr, Juozas Stempužis ir Alan Seifullah, mero spaudos departamento direktorius.

Donn R. Nottage, miesto fotografas

troite, užprenumeravo Dirvą savo brolvaikiui Sauliui Norkūnui Kaune.

Sveikiname naują skaitytoją ir dėkojame už tarpininkavimą komiteto išd. Vl. Staškui.

• **VIII Teatro festivalis** įvyks Jaunimo centre Chicagoje lapkričio mėn. 15-18 dienomis. Festivalį rengia JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros taryba. Rengimo komisijai vadovauja Nijolė Martinaitytė.

Festivalio metu dramos mėgėjai turės progą pamatyti šiuos pastatymus: Ostrausko "Šaltkalvis", režisuojamas Juozo Ivanausko; Keturakio "Amerika party", kurį suvaidins Vaidilutės teatras: Alanto "Aukštadvaris", kurį suvaidins Toronto Aitvaras, Rūko "Bumbulis ir Dundulis", ir Pūkelevičiūtės "Žmo-

nės ir beržai", kurį suvaidins Los Angeles Dramos sambūris.

Fesativalio žymenų įteikimas ir užbaigiamoji vakarienė bus lapkričio 18 d. Jaunimo centro mažojoje salėje.

LIETUVOS AIDO ĮGALIOJINIS

Bronius Juodelis yra pakviestas Lietuvos Respublikos valdžios dienraščio LIETUVOS AIDAS įgaliojiniu JAV-se.

"Lietuvos Aidas" siunčiamas oro paštu kartą į savaitę, penki numeriai voke, tiesiai prenumeratoriui. Prenumerata JAV-se \$85 metams, arba \$45 šešiams mėnesiams.

Čekius rašyti "Lietuvos Aido" vardu ir su užsakyму siųsti: Broniui Juodeliui 239 Brookside Ln., Willowbrook, IL 60514, USA.

UŽSIENIEČIŲ VEDYBŲ APGAVYSTĖS

Gina Simonaitytė (Baniunienė), Port Jefferson, N.Y., mums rašo:

Pamačiusi Dirvoje straipsnį apie mane (žiūr. Nr. 32, rugpjūčio 23, antrą puslapį "Iš kitos pusės") pagal New York Post straipsnį liepos 30, pagalvojau, kad gal būtų įdomu skaitytojams žinoti, kad aš dalyvausiu televizijos programoje, "Sally Jessy Raphael" per ABC laidą spalio 1 dieną (New Yorke bus matoma 10 val. iš ryto "Channel 7", kituose miestuose laikas gali būti kitoks).

Programos tema bus "Užsieniečių Vedybų Apgavystės."

• **G. LEONINĖ**, Bradford, Dirvai paremti atsiuntė 50 dol. Ačiū.

• **JADVYGOS POVLAITIENĖS**, Omahoje Dirvos vajeaus talkininkės paraginimu, Dirvą užsiprenumeravo Rimas Reškevičius, Omahoje. Sveikiname naują skaitytoją.

• **JURGIO JANUŠAIČIO** raginimu, vajeaus proga užsiprenumeravo Dirvą Juozas Paliulis, Ponce Inlet, Floridoje. Sveikiname naują skaitytoją.

• **GENOVAITĖ MELIŪNIENĖ**, New Yorke, atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

"OLYMPIA"

Travel Delux rašoma mašinėlės, su liet. raidynu. Rašyti: **S. MAKUTĖNAS** 7848 N. TEEL WAY, INDIANAPOLIS, IN 46256

TAUTINIAI MOTERIŠKI RŪBAI, 5 pėdų auksčio, beveik nauji. Rašyti: **S. MAKUTĖNAS** 7848 N. TEEL WAY, INDIANAPOLIS, IN. 46256



Dalis svečių dalyvavusių Tautos šventės minėjime Chicagoje. Iš kairės: B. Nainys, R. Motiekaitienė, Lietuvos gen. konsulas V. Kleiza, Lietuvos viceprezidentas K. Motieka, dr. L. Kriaučeliūnas, A. Kleizienė ir I. Kriaučeliūnienė.

KVIETIMAS

Sekmadienį, 1990 m. spalio 7 d. 3 val. p.p., Lietuvių tautiniuose namuose, 6422 S. Kedzie Ave. Chicago, ruošiami

TRADICINIAI PIETŪS

kurių metu bus trumpa meninė programa, pagerbti Tautos Fondo aukotojai, prarastas laimėjimų paskirstymas.

Visi maloniai kviečiami pietuose dalyvauti. Dalyvio mokestis 15 dol. asmeniui.

*Tautos Fondo Komitetas
Chicagoje, Illinois*



Egidijus Mažintas, Kauno muzikinio teatro solistas, atliks meninę programą DIRVOS Deimantinio Jubiliejaus minėjime - pokilyje, kuris bus spalio 21 d. Martinique South Ballroom, Chicagoje. Svečias iš Lietuvos yra baigęs Lietuvos konservatoriją Vilniuje, kur mokėsi pas prof. Vaclovą Daunorą. Jis yra žinomas kaip gerų vokalių ir sceninių duomenų menininkas. Vietas į pokylį galima rezervuoti skambinant Ir. Kriaučeliūnienei (708) 301-8183 arba Vidai Jonušienei (708) 448-4520.